

आर्थिक सर्वेक्षण आ.व. २०८०/८१



तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल





तुलसीपुर उपमहानगरपालिका



तुलसीपुर बाड
उपमहानगरपालिका
लुम्बिनी प्रदेश, नेपालको
कार्यालय
२०७३
तुलसीपुर, बाड
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

नगरप्रमुखको सन्देश

स्थानीय तहले बार्षिक बजेट र कार्यक्रम निर्माण गर्नुपूर्व चालु आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट, कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उपलब्धिको आधारमा स्थानीय आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक समावेश भएको आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान रहेको छ । यस तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले पहिलो पटक आर्थिक तथा सामाजिक सूचकहरु समावेश भएको आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/०८१ प्रकाशन गर्न थालेको छ ।

तथ्य तथ्याडकमा आधारित योजना तथा बजेट निर्माण प्रकृत्याले मात्र तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको समग्र विकासमा टेवा पुर्‍याउन सक्दछ । आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशनले उपमहानगरपालिकाको वास्तविक अवस्था दर्शाउन तथा बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका साथै दीर्घकालिन योजना तर्जुमा र नतिजा सूचकहरुमा सुधार गर्नका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छ ।

अन्त्यमा, तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको समग्र आर्थिक स्थितिका बारेमा जानकारी राख्न चाहने सबै सरोकारवालालाई यो प्रकाशन उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु । आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/०८१ तयार गर्ने क्रममा तथ्याडक, सूचना एवं विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सबै शाखा/महाशाखा तथा वडा कार्यालयका कर्मचारी एवं पदाधिकारी र लेखन कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरु बाबुराम न्यौपाने, शिवकुमार शर्मा, र कुन्ता भण्डारी लगायत सबैमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु ।

बैशाख ६, २०८१

नगर प्रमुख
टिकाराम खड्का



तुलसीपुर उपमहानगरपालिका

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३



नगर उपप्रमुखको सन्देश

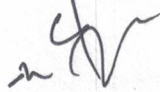
तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाले आर्थिक तथा सामाजिक अवस्थाको ऐनाको रूपमा समग्र आर्थिक गतिविधि तथा आर्थिक एवम् सामाजिक स्थिति प्रतिविम्बित हुने गरी आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/०८१ प्रकाशन गरेको छ ।

स्थानीय तहको मध्यमकालीन खर्च संरचना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ (परिमार्जित), स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ लगायतका कानूनमा स्थानीय तहले बार्षिक बजेट र कार्यक्रम निर्माण गर्नुपूर्व चालु आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र बार्षिक बजेट, कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उपलब्धिको आधारमा स्थानीय आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक समावेश भएको आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान अनुरूप यस उपमहानगरपालिकाले पहिलो पटक आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन गरेको हो ।

तथ्य तथ्याङ्कमा आधारित योजना तथा बजेट निर्माण प्रकृत्याले मात्र तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको समग्र विकासमा टेवा पुर्याउन सक्दछ । आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशनले उपमहानगरपालिकाको वास्तविक अवस्था दर्शाउन तथा बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका साथै दीर्घकालिन योजना तर्जुमा र नतिजा सूचकहरूमा सुधार गर्नका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु ।

अन्त्यमा, तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको समग्र आर्थिक स्थितिका बारेमा जानकारी राख्न चाहने सबै सरोकारवालालाई यो प्रकाशन उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु । आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/०८१ तयार गर्ने क्रममा तथ्याङ्क, सूचना एवं विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सबै शाखा/महाशाखा तथा वडा कार्यालयका कर्मचारी एवं पदाधिकारी र लेखन कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरू लगायत सबैमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु ।

बैशाख ६, २०८१


नगर उपप्रमुख
स्यानी चौधरी



तुलसीपुर उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय



तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेशको विकासको लागि
तुलसीपुर, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
२०७३

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको भनाई

स्थानीय तहले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम, नीति तथा योजना तर्जुमा गर्दा आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, बन वातावरण तथा संस्थागत विकास क्षेत्रको समन्यायिक विकासको आधार तयार पार्नु आजको आवश्यकता हो । वार्षिक बजेट तथा योजना निर्माण कार्यलाई तथ्यपरक बनाउन तथा नतिजा सूचकमा सुधार गर्नका लागि आर्थिक सर्वेक्षणले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्दछ ।

स्थानीय तहले वार्षिक बजेट र कार्यक्रम निर्माण गर्नुपूर्व चालु आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेट, कार्यक्रमको लक्ष्य तथा उपलब्धिको आधारमा स्थानीय तहको आर्थिक तथा सामाजिक सूचकहरु समावेश भएको आर्थिक सर्वेक्षण तयार गर्नुपर्ने कानूनी प्रावधान अनुरूप यस उपमहानगरपालिकाले आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन गरेको छ ।

यस दस्तावेजमा विभिन्न विषय क्षेत्र अन्तर्गत गत आ.व २०७९/०८० को समग्र स्थिति तथा चालु आ.व २०८०/०८१ को चैत्र मसान्त सम्मका समष्टिगत आर्थिक तथा सामाजिक परिसूचक, राजवश व्यवस्थापन र परिचालनसंग सम्बन्धित सूचकहरु नगर स्तरीय तथा वडा स्तरीय छलफलबाट प्राप्त सुझावका आधारमा तयार गरिएका नतिजा सूचकहरु पस्कने प्रयास गरिएको छ ।

अन्त्यमा, सर्वेक्षण तयारीका क्रममा महत्वपूर्ण सल्लाह सुझाव प्रदान गर्नुहुने विभिन्न विषय समितिका पदाधिकारी, जनप्रतिनिधि, तथ्याडक, सूचना एवं विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सबै शाखा/महाशाखा तथा वडा कार्यालयका कर्मचारी एवं पदाधिकारी र लेखन कार्यमा संलग्न कर्मचारी लगायत सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

वैशाख ६, २०८१

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
गेहेन्द्र बहादुर डाँगी

विषय सूचि

१. समग्र आर्थिक स्थिति /अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक स्थिति	१
२. नेपालको आर्थिक स्थिति	१
३. तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	१०
४. विनियोजित बजेट, खर्च तथा वेरूजु रकमको विवरण.....	११
५. आर्थिक विकास	१८
६. सामाजिक विकास	२८
७. पूर्वाधार विकास	६६
८. वन, वातावरण तथा विपद्	६७
९. सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन.....	७०

१. समग्र आर्थिक स्थिति /अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक स्थिति

१.१. अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रतिवेदन World economic outlooks 2024 January अनुसार विश्वव्यापी आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ३.१ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ३.१ र २०२५मा ३.२ प्रतिशत पुग्ने प्रक्षेपण गरेको छ । जसमा Advanced economies को २०२३ को १.६ बाट २०२४ मा १.५ र २०२५ मा १.८ तथा Emerging market and developing economies को ४.१ बाट २०२४ मा ४.२ र २०२५ मा ४.२ पुग्ने प्रक्षेपण गरिएको छ । मुद्रास्फिति विरुद्धको विश्वव्यापी लडाई, रसिया तथा युकेनबीचको युद्ध र चीनमा कोभिड १९ को महामारीका कारण सृजित आर्थिक सिथिलता कायमै रहने देखाएको छ । यस प्रतिवेदनले Emerging and developing Asia क्षेत्रको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ५.२ रहेकोमा २०२४मा ५.२ र २०२५ मा ४.८ प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरेको छ Middle east and central Asia क्षेत्रमा २०२३ मा २.० २०२४ मा २.९ र २०२५ मा ४.२ रहने प्रक्षेपण गरेको छ । छिमेकी देश चीनको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ को ५.२ प्रतिशत बाट सन् २०२४ मा ४.६ र २०२५ मा ४.१ प्रतिशत तथा भारतको आर्थिक वृद्धिदर सन् २०२३ मा ६.७ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०२४ मा ६.५ प्रतिशत र ६.५ पुग्ने प्रक्षेपण गरेको छ ।

१.२ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रतिवेदन World economic outlooks 2024 January अनुसार विद्ययापी मुद्रास्फिति दर सन् २०२४ को ५.८ प्रतिशत र सन् २०२५ मा ४.४ प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरेको छ ।

१.३ अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रतिवेदन World economic outlooks 2024 January अनुसार युकेन युद्धका कारण आपूर्ति प्रणालीमा आएको अवरोधका कारण विश्व व्यापार वृद्धि दर घटेर २.४ प्रतिशत हुने अनुमान गरेको छ भने सन् २०२४ मा आपूर्ति प्रणालीमा सहज भई ३.४ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण गरेको छ ।

१.४ विश्व बैंकको प्रतिवेदन Economic prospects 2023 January अनुसार सन् २०२२ को विश्वव्यापी व्यापार वृद्धि ४ प्रतिशत हुने अनुमान रहेको छ भने सन् २०२३ मा १.६ प्रतिशत रहने प्रक्षेपण गरेको छ ।

२. नेपालको आर्थिक स्थिति

- आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म कुल राजस्व परिचालन र सङ्घीय खर्च दुवैमा वृद्धि भएको छ । सार्वजनिक ऋणको सावाँ र ब्याज भुक्तानी बढेको हुँदा वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्चमा उच्च दरले वृद्धि भएको छ । गुणात्मक सुधार सहित पूजीगत खर्चमा वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- वैङ्किङ्ग क्षेत्रको निक्षेप सङ्कलन र निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाह हुने कर्जा बढेतापनि निक्षेपको तुलनामा कर्जा प्रवाहमा वृद्धि हुन सकेको छैन । निक्षेपको तुलनामा कर्जा वृद्धि हुन नसक्दा ब्याजदर समेत न्यून हुँदै गएको छ ।
- वस्तु निकासीमा कमी आएतापनि वस्तु पैठारी घटेकाले वस्तु व्यापार घाटामा १.८ प्रतिशतले सुधार भएको छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जान श्रम स्वीकृति लिने थप कामदारको सङ्ख्या घटेपनि विप्रेषण आप्रवाह भने बढेको छ । पर्यटन आगमनमा उल्लेख्य सुधार भएको छ ।
- समग्रमा मूल्यस्तर माथिको दबाव कम हुँदै गएको छ । मुद्रास्फिति वार्षिक लक्ष्यको सिमाभित्र रहेको छ ।
- चालु खाता र शोधनान्तर स्थिति दुवै बचतमा रहेका छन् । फलस्वरूप, विदेशी मुद्रा संचिति उल्लेख्य वृद्धि भएको छ । संचिति प्रयाप्तता सूचकांक समेत बढ्दै गएको छ । विदेशी विनिमय सञ्चितिमा वृद्धि भएसँगै यसबाट अर्थतन्त्रमा पर्न सक्ने असर सम्बन्धमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

• सार्वजनिक वित्तका सूचकहरु सामान्य रहेका छन् भने बाह्य क्षेत्र थप सुदृढ हुँदै गएको छ । समग्रमा, समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरु सकारात्मक नै देखिन्छन् ।

मुलुकको वर्तमान आर्थिक परिदृश्य

सङ्घीय सरकारी खर्च

१. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म सङ्घीय सरकारको कुल खर्च गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको रु.६ खर्ब ६७ अर्ब ६६ करोडको तुलनामा २.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब ८६ अर्ब ७५ करोड पुगेको छ । कुल खर्च मध्ये चालु खर्च रु.५ खर्ब ९ अर्ब ४ करोड, पूँजीगत खर्च रु.६३ अर्ब ५८ करोड र वित्तीय व्यवस्था तर्फ रु. १ खर्ब १४ अर्ब १३ करोड रहेको छ । यस अवधिको चालु खर्च र पूँजीगत तर्फको खर्चमा क्रमशः ४.२ प्रतिशत र ४.१ प्रतिशतले कमी आएको छ भने वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्चमा ६३.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । साथै, यस अवधिको कुल खर्चमध्ये चालु पूँजीगत र वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्चको हिस्सा क्रमशः ७४.० प्रतिशत, ९.० प्रतिशत र १७.० प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा उक्त हिस्सा क्रमशः ८०.० प्रतिशत, १०.० प्रतिशत र १०.० प्रतिशत रहेको थियो ।

२. चालु आर्थिक वर्षको माघसम्मको कुल संघीय सरकारी खर्चमध्ये सबैभन्दा बढी खर्च भार असोज महिनामा २१.३ प्रतिशत र सबैभन्दा कम साउन महिनामा ५.१ प्रतिशत रहेको छ ।

राजस्व परिचालन

३. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म सङ्घीय सरकारको कुल राजस्व गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको रु. ५ खर्ब १४ अर्ब ६९ करोडको तुलनामा १०.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.५ खर्ब ६७ अर्ब ४० करोड संकलन भएको छ । कुल राजस्वमा कर राजस्व रु.५ खर्ब १० अर्ब ४९ करोड र गैरकर राजस्व रु.५६ अर्ब ९९ करोड रहेको छ । साथै यस अवधिमा अन्य प्राप्ति सहित कुल प्राप्ति रु. ५ खर्ब ८८ अर्ब ८० करोड पुगेको छ ।

४. आर्थिक वर्ष २०७९/८० माघसम्म राजस्व संकलनमा १६.१ प्रतिशतले कमी आएको थियो भने चालु आर्थिक वर्षमा राजस्व संकलनमा १०.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ ।

५. चालु आर्थिक वर्षको पहिलो सात महिनामा गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा कुल राजस्वमा भन्सार महशुल र मूल्य अभिवृद्धि करको योगदानमा वृद्धि भएको छ भने आय कर, गैरकर र अन्तःशुल्कको योगदान घटेको छ ।

६. गत आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्मको तुलनामा चालु आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा शिक्षा सेवा शुल्कमा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ । बेरुजु असूली लगायतका अन्य प्राप्ति संकलनमा ३८.४ प्रतिशत र आन्तरिक तर्फको अन्तःशुल्क संकलनमा ४.१ प्रतिशतले कमी आएको छ भने अन्य शीर्षकका कर संकलनमा वृद्धि भएको छ ।

७. चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्म शिक्षा सेवा शुल्क संकलन लक्ष्यभन्दा बढी भएको छ । यस अवधिको कुल राजस्व लक्ष्यको ७४.० प्रतिशत संकलन भएको छ भने वार्षिक राजस्व लक्ष्यको ३९.९ प्रतिशत राजस्व संकलन भएको छ ।

सङ्घीय राजस्व

८. चालु आर्थिक वर्षको पहिलो सात महिनामा सङ्घीय सरकारको राजस्व परिचालन (बाँडफाँट अघिको रोयल्टी समेत) गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको रु.४ खर्ब ५० अर्ब ८० करोडको तुलनामा ११.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ खर्ब ६५ करोड पुगेको

छ। यस अवधिमा प्रदेश र स्थानीय तहमा बाँडफाट्ट हुने कर राजस्व गत आर्थिक वर्षको रु.६३ अर्ब ८८ करोडको तुलनामा ४.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६६ अर्ब ७५ करोड पुगेको छ।

करको दायरा विस्तार

९. २०८० माघसम्म स्थायी लेखा नम्बर लिने करदाताको कुल संख्या ५९ लाख ८० हजार ३ सय ५६ पुगेको छ। यस अवधिमा दर्ता भएका कुल करदातामध्ये व्यक्तिगत स्थायी लेखा नम्बर लिने करदाता ४० लाख नाघेको (६६.९ प्रतिशत) छ। त्यस्तै व्यावसायिक स्थायी लेखा नम्बर लिने १९ लाख ४६ हजार ९ सय ५३ (३२.६ प्रतिशत) र करकट्टि गर्ने निकायले लिएको स्थायी लेखा नम्बर ३१ हजार ४ सय ७८ (०.५ प्रतिशत) रहेको छ। यस अवधि सम्ममा मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएका करदाताको सङ्ख्या ३ लाख २४ हजार ५ सय १३ र अन्तःशुल्कमा दर्ता हुने करदाताको सङ्ख्या १ लाख २२ हजार ९ सय ८९ पुगेको छ।

वैदेशिक सहयोग तथा सार्वजनिक ऋण

१०. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म वैदेशिक सहायता प्रतिवद्धता रु. ८९ अर्ब ४९ करोड रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा वैदेशिक सहायता प्रतिवद्धता रु.१ खर्ब ३७ अर्ब १२ करोड रहेको थियो ।
११. कुल वैदेशिक सहायता प्रतिवद्धतामध्ये अनुदान सहायता ३२.२ प्रतिशत र ऋण सहायता ६७.८ प्रतिशत प्राप्त रहेको छ। यस अवधिमा भएको वैदेशिक सहायता प्रतिवद्धतामध्ये सबैभन्दा बढी बजेटरी सहायता २४.३ प्रतिशत रहेको छ। कुल सहायता प्रतिवद्धतामध्ये एशियाली विकास बैंक, विश्व बैंक र युरोपियन युनियनको सहायता क्रमशः ५३.२ प्रतिशत १८.३ प्रतिशत र ११.९ प्रतिशत रहेको छ।
१२. चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्म आन्तरिक ऋणतर्फ रु.९० अर्ब ९७ करोड र बाह्य ऋणतर्फ रु.२० अर्ब १३ करोड गरी कुल सावौं भुक्तानी रु. १ खर्ब ११ अर्ब १० करोड पुगेको छ। यसैगरी यस अवधिमा आन्तरिक ऋणतर्फ रु.३९ अर्ब १५ करोड र बाह्य ऋणतर्फ रु.५ अर्ब गरी कुल ब्याज भुक्तानी रु.४४ अर्ब १५ करोड पुगेको छ।
१३. सङ्घीय सरकारले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पहिलो सात महिनामा रु.१ खर्ब ५० अर्ब ३१ करोड बराबरको आन्तरिक ऋण परिचालन गरेको छ। त्यसैगरी यस अवधिमा रु. ५२ अर्ब १३ करोड बराबरको बाह्य ऋण प्राप्त भएको छ। समग्रमा यस अवधिमा सरकारले रु.२ खर्ब २ अर्ब ४४ करोड बराबरको सार्वजनिक ऋण परिचालन गरेको छ।
१४. २०८० माघसम्म सरकारको कुल तिर्न बाँकी सार्वजनिक ऋण रु.२३ खर्ब ८६ अर्ब ७७ करोड पुगेको छ। जसमध्ये आन्तरिक ऋण रु. ११ खर्ब ८४ अर्ब ५३ करोड (४९.६ प्रतिशत) र बाह्य ऋण रु.१२ खर्ब २ अर्ब २५ करोड (५०.४ प्रतिशत) रहेको छ।

वित्तीय क्षेत्र

१५. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रमा रहेको निक्षेप २०८० असार मसान्तको तुलनामा ७.० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ४.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रमा रहेको निक्षेप ५.० प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने निजी क्षेत्रतर्फ प्रवाहित कर्जा ३.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। यस अवधिमा वार्षिक विन्दुगत आधारमा निक्षेप र निजी क्षेत्रमा जाने कर्जा प्रवाह क्रमशः १४.४ प्रतिशत र ४.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।
१६. २०७९ माघ मसान्तसम्म बैङ्किङ तथा वित्तीय संस्थाको सङ्ख्या १२१ रहेकोमा गाभने/गाभिने प्रक्रिया मार्फत् २०८० माघसम्म यस्तो संख्या ११२ कायम भएको छ। २०७९ माघ मसान्तसम्म बैङ्किङ तथा वित्तीय संस्थाको शाखा सङ्ख्या ११ हजार ६ सय ११ रहेकोमा २०८० माघ मसान्तमा ११ हजार ५ सय ८७ कायम रहेको छ।

बीमा क्षेत्र

१७. चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्म जारी भएको कुल बीमालेख सङ्ख्यामा गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २.५ प्रतिशतले कमी आई १ करोड ५४ लाख ९७ हजार १ सय २४ कायम भएको छ। जसमध्ये जीवन बीमालेखको हिस्सा ८९.० प्रतिशत रहेको छ भने निर्जीवन बीमालेखको हिस्सा ११.० प्रतिशत रहेको छ।
१८. यस अवधिमा संकलन भएको बीमा प्रिमियम रकम गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ९ अर्ब ३९ करोड पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षमा उक्त रकम रु. १ खर्ब ६ अर्ब ४५ करोड रहेको थियो।
१९. चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्म जारी भएको म्यादी, लघुम्यादी, जीवन बीमालेख र वैदेशिक रोजगार बीमालेख समेत समावेश गर्दा बीमाको दायरामा आएको जनसङ्ख्या ४३.१ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा उक्त जनसङ्ख्या ४०.७ प्रतिशत रहेको थियो।

पूँजी बजार

२०. २०७९ माघ मसान्तमा २१२१.८७ विन्दुमा रहेको नेप्से सूचकांक २०८० माघ मसान्तमा २१०१.१६ विन्दुकायम भएको छ। यस अवधिमा वार्षिक विन्दुगत आधारमा बजार पूजीकरण ७.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३३ खर्ब २ अर्ब ८४ करोड कायम भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा यस्तो रकम २२.७ प्रतिशतले न्यून भई रु. ३० खर्ब ६१ अर्ब ९६ करोड रहेको थियो।
२१. २०८० माघ महिनाको २ गते २१७५.१७ विन्दुमा रहेको नेप्सेसूचकाङ्क विभिन्न उतार चढावबीच महिनाको अन्तिम कारोबार भएको दिन माघ २९ गते २१०१.१६ विन्दु कायम भएको छ। माघ महिनामा नेप्सेसूचकाङ्क सबैभन्दा उच्च माघ २ गते २१७५.१७ विन्दु र सबैभन्दा न्यून माघ २१ गते २०१६.७० विन्दुमा रहेको थियो।

मूल्य स्थिति

२२. २०८० माघ महिनामा वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फिती ५.०१ प्रतिशत रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो मुद्रास्फिती ७.८८ प्रतिशत रहेको थियो। २०८० माघमा खाद्य तथा पेय पदार्थ समूहको मुद्रास्फिती ६.५१ प्रतिशत र गैर-खाद्य तथा सेवा समूहको मुद्रास्फिती ३.८५ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्षमा उक्त समूहको मुद्रास्फिती क्रमशः ६.१९ प्रतिशत र ९.२२ प्रतिशत रहेको थियो।

मुद्रा प्रदाय

२३. वार्षिक विन्दुगत आधारमा २०८० माघ मसान्तमा विस्तृत मुद्राप्रदाय १३.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१को पहिलो सात महिनामा विस्तृत मुद्रा प्रदाय ७.० प्रतिशतले बढेको छ। अघिल्लो वर्षको सोही अवधिमा उक्त मुद्रा प्रदाय ४.६ प्रतिशतले बढेको थियो।

बाह्य क्षेत्र

२४. पछिल्लो पाँच आर्थिक वर्षको अवस्था विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को पहिलो सात महिनासम्म कुल वस्तु आयात वृद्धि भएकोमा त्यसपछिका आर्थिक वर्षहरूमा घट्दो प्रवृत्तिमा रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा निर्यात आयात अनुपात ११.५ प्रतिशत रहेको थियो भने कुल व्यापारमा निर्यातको अंश १०.३ प्रतिशत रहेको थियो। चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को पहिलो सात महिनामा यस्तो अनुपात क्रमशः ९.७ प्रतिशत र ८.८ प्रतिशत रहेको छ।

वस्तु निर्यात

२५. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म कुल वस्तु निर्यात गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ७.१ प्रतिशतले कमी भई रु. ८६ अर्ब ८३ करोड रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल वस्तु निर्यात २९.० प्रतिशतले न्यून भई रु. ९३ अर्ब ४३ करोड रहेको थियो । यस अवधिमा फलामेपाता, प्लाइउड, फलफुलको जुस, तयारी कपडा लगायतका वस्तुको निर्यातमा वृद्धि भएको छ भने प्रशोधित पाम तेल, अलैची, जुटका बुनिएका कपडा, ऊनी गलैचा कार्पेट लगायतका वस्तुको निर्यात घटेको छ।
२६. यस अवधिको कुल निर्यातमध्ये भारत, चीन र अन्य देशहरू तर्फ भएको निर्यातको अंश क्रमशः ६७.६ प्रतिशत, २.१ प्रतिशत र ३०.३ प्रतिशत रहेको छ। गत आर्थिक वर्ष यस्तो निर्यात क्रमशः ७०.९ प्रतिशत, ०.५ प्रतिशत र २८.६ प्रतिशत रहेको थियो ।
२७. यस अवधिमा भारत र अन्य मुलुकतर्फ भएको निर्यात क्रमशः ११.३ प्रतिशत र २.० प्रतिशतले कमी आएको छ भने चीन तर्फको निर्यात ३८.८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

वस्तु आयात

२८. आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को फाल्गुण महिनासम्म कुल वस्तु आयात गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २.३ प्रतिशतले कमी भई रु. ८ खर्ब ९७ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा कुल वस्तु आयात १९.९ प्रतिशतले कमी आई रु. ९ खर्ब १९ अर्ब १७ करोड रहेको थियो ।
२९. चालु आर्थिक वर्षको पहिलो सात महिनामा एच.आर सी, विधुतीय जीप कार र भ्यानहरू तयारी कपडा लगायतका वस्तुको आयात बढेको छ भने सुन, एलपी ग्यास, डिजेल, फलाम लगायतका वस्तुको आयात घटेको छ।
३०. यस अवधिको कुल आयातमध्ये भारत, चीन र अन्य देशहरूबाट क्रमशः ६२.५ प्रतिशत १७.४ प्रतिशत र २०.१ प्रतिशत आयात भएको छ। गत आर्थिक वर्षमा यस्तो अंश क्रमशः ६२.८ प्रतिशत, १२.६ प्रतिशत र २४.६ प्रतिशत रहेको थियो ।
३१. यस अवधिमा भारत र अन्य मुलुकबाट भएको आयात क्रमशः २.८ प्रतिशत र २३.८ प्रतिशतले घटेको छ भने चीनबाट भएको आयात ३८.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

व्यापार सन्तलुन

३२. आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को फाल्गुण महिनासम्म वस्तु व्यापार घाटा गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २.५ प्रतिशतले सुधार भई रु. ९ खर्ब २९ अर्ब ६१ करोड रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा वस्तु व्यापार घाटा १७.९ प्रतिशतले सुधार भई रु. ९ खर्ब ५३ अर्ब ५९ करोड रहेको थियो ।
३३. आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को माघ महिनासम्म अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा व्यापार घाटा उच्च भएको थियो भने त्यसपछिका आर्थिक वर्षमा सोही अवधिसम्मको वस्तु व्यापार घाटामा सुधार हुँदै गएको छ।
३४. नेपालको कुल व्यापारमा निर्यातको अंश न्यून रहेको छ। विगत पाँच आर्थिक वर्षको पहिलो सात महिनामा कुल व्यापारमा निर्यातको हिस्सा आर्थिक वर्षको २०७८/७९ सम्म वृद्धि हुँदै आएकोमा त्यस पछिका वर्षमा पुनः घट्न थालेको छ। चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्मको कुल व्यापारमा निर्यात र आयातको अंश क्रमशः ८.८ प्रतिशत र ९१.२ प्रतिशत रहेको छ।

सेवा व्यापार

३५. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पहिलो सात महिनाको कुल सेवा आय गत वर्षको सोही अवधिको सेवा आय रु. १ खर्ब १९ करोडको तुलनामा ३४.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ३५ अर्ब १ करोड रहेको छ। यस अवधिमा सेवा खर्च रु.१ खर्ब ४४ अर्ब ५५ करोडको तुलनामा १९.२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ खर्ब ७२ अर्ब २७ करोड पुगेको छ।

३६. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म खुद सेवा आय रु.३७ अर्ब २६ करोडले घाटामा रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा खुद सेवा आय रु. ४४ अर्ब ३६ करोडले घाटामा रहेको थियो ।

विप्रेषण आप्रवाह र वैदेशिक रोजगार

३७. चालु आर्थिक वर्षको माघ महिनासम्म वैदेशिक रोजगारमा जाने कामदारको सङ्ख्या घटे पनि विप्रेषण आप्रवाहमा भने उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म विप्रेषण आप्रवाह गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको रु.६ खर्ब ८९ अर्ब ८८ करोडको तुलनामा २१.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८ खर्ब ३९ अर्ब पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह २७.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। यस अवधिको विप्रेषण आप्रवाह अमेरिकी डलरमा १९.१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

चालु खाता एवं शोधनान्तर स्थिति

३८. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म शोधनान्तर स्थिति रु.२ खर्ब ९७ अर्ब ७२ करोड बचतमा रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा शोधनान्तर स्थिति रु. १ खर्ब २८ अर्ब ५५ करोडले बचतमा रहेको थियो । त्यसैगरी यस अवधिमा चालु खाता रु.१ खर्ब ६१ अर्ब ६९ करोडले बचतमा रहेको छ । गत वर्षको सोही अवधिमा चालु खाता रु.४० अर्ब १६ करोडले घाटामा रहेको थियो ।

३९. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म शोधनान्तर स्थिति अमेरिकी डलरमा २ अर्ब २४ करोड बचतमा रहेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा शोधनान्तर स्थिति ९७ करोड ५७ लाख बचतमा रहेको थियो। त्यसैगरी यस अवधिमा चालु खाता अमेरिकी डलरमा १ अर्ब २२ करोडले बचतमा रहेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा चालु खाता ३१ करोड ४६ लाखले घाटामा रहेको थियो।

विदेशी विनिमय सञ्चिति

४०. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म विदेशी विनिमय सञ्चिति गत वर्षको सोही अवधिको रु.१३ खर्ब ८३ अर्ब ३३ करोडको तुलनामा ३३.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१८ खर्ब ४४ अर्ब ९४ करोड कायम भएको छ।

४१. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पहिलो सात महिनासम्मको आयातलाई आधार मान्दा बैकिङ्ग क्षेत्रसँग रहेको विदेशी विनिमय सञ्चिति १४.७ महिनाको वस्तु आयात र १२.३ महिनाको वस्तु तथा सेवाको आयात धान्न प्रयास रहेको छ।

विनिमय दर

४२. २०८० असार मसान्तको तुलनामा २०८० माघ मसान्तमा अमेरिकी डलरसँग नेपाली रुपैया १.०५ प्रतिशतले अवमूल्यन भई अमेरिकी डलर १ को खरिद दर रु.१३२.५६ पुगेको छ। २०८० असार मसान्तमा उक्त दर रु.१३१.१७ रहेको थियो।

अन्य आर्थिक गतिविधि

कम्पनी दर्ता

४३. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को माघ महिनासम्म दर्ता भएका कम्पनीको संख्या अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ५.९ प्रतिशतले वृद्धि भई १४ हजार २ सय ५३ पुगेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको कम्पनी दर्ता १३ हजार ४ सय ६४ रहेको थियो।

पर्यटक आगमन

४४. सन २०२४ को फेब्रुवरीसम्म नेपाल आउने पर्यटकको सङ्ख्या ३७.६ प्रतिशतले वृद्धि भई १ लाख ७६ हजार ५ सय २६ पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा उक्त सङ्ख्या १ लाख २८ हजार ३ सय २९ रहेको थियो। २०२३ को अगष्ट देखि २०२४ फेब्रुवरीसम्मको कुल पर्यटक आगमन ६ लाख ५७ हजार १ सय ९५ रहेको छ। अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिको पर्यटक आगमन ४ लाख ५७ हजार १ सय १४ रहेको थियो।

४५. चालु आर्थिक वर्षको पहिलो सात महिनासम्ममा पर्यटन क्षेत्रबाट प्राप्त हुने भ्रमण आय ४४.५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५ अर्ब ४० करोड पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो आय रु. ३१ अर्ब ४१ करोड प्राप्त भएको थियो।

४६. यस अवधिमा भ्रमण खर्च ४९.९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ४ अर्ब ७५ करोड पुगेको छ। गत वर्षको सोही अवधिमा यस्तो भ्रमण खर्च रु. ६९ अर्ब ८९ करोड रहेको थियो।

विद्युत खपत

४७. २०८० को माघ महिनामा कुल विद्युत उपलब्धता ९ लाख २५ हजार ४ सय ७० मेगावाट/घण्टा रहेको छ। यस अवधिको कुल विद्युत माग ९ लाख ८१ हजार २ सय ३६ मेगावाट/घण्टा रहेको छ। उपलब्ध विद्युतमध्ये ९ लाख २५ हजार ३ सय २० मेगावाट/घण्टा विद्युतको आन्तरिक खपत भएको थियो भने १ सय ५० मेगावाट/घण्टा विद्युत निर्यात गरिएको छ।

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

तुलसीपुर उपमहानगरपालिका विश्वमानचित्रमा उत्तरी गोलाद्धमा अवस्थित रहेको छ भने नेपालको पश्चिमी भेगमा रहेको दाङ जिल्लामा पर्दछ । तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको अधिकांश भुभाग समथर जमिन र केही क्षेत्र पहाडि भुभागको रूपमा रहेको छ । यसको करिब ७० प्रतिशत भुभाग दाङ उपत्यकाको समथर भू-भागमा रहेको छ । दाङ जिल्लामा रहेका १० स्थानीय तहमध्ये तुलसीपुर उपमहानगरपालिका पनि एक हो । तुलसीपुर उपमहानगरपालिका क्षेत्रफलको हिसाबमा नेपालको दोस्रो ठुलो उपमहानगरपालिका हो । दाङ जिल्लाको मध्य भागमा रहेको यस उपमहानगरपालिका साविक तुलसीपुर नगरपालिका, हलवार, टरिगाउँ, उरहरी, पवननगर, मानपुर, विजौरी, डुरुवा र फुलवारी गा.वि.स. गाभेर निर्माण भएको हो र यस उपमहानगरपालिकामा १९ वटा वडाहरू रहेका छन् ।

थारु भाषामा बस्तीलाई पुर्वा भनिन्छ । यही तुलसी पुर्वा लाई पर्वतेहरूले भन्नुपर्दा तुलसीपुर भन्ने गर्दथे भने थारुहरूले तुलसीपुर्वा भन्दथे । यस ठाँउमा थारुहरूको बोलवाला हुँदासम्म तुलसीपुर्वा भनिन्थ्यो भने पर्वतेहरूको बोलवाला हुन थालेपछि यस ठाँउको नाम तुलसीपुर रहन गयो ।

क्र.स.	शिर्षक	विवरण			
1	स्थापना मिति	२०७३/०१/२२			
2	गाभिएका नगरपालिका र गा.वि.स.	तुलसीपुर नगरपालिका र हलवार, टरिगाउँ, उरहरी, पवननगर, मानपुर, विजौरी, डुरुवा, फुलवारी गा.वि.स.			
३	भौगोलिक अवस्थिति		सिमाना	जिल्ला	
			जोडिएका स्थानीय तह		
		पूर्व	घोराही	दाङ	
			उ.म.न.पा.		
		पश्चिम	शान्तिनगर .र	दाङ	
			दंगीशरण गा.पा.		
		उत्तर	कपुरकोट,	सल्यान र रोल्पा	
			त्रिवेणी र रुन्टीगढी		
		दक्षिण	लमही न.पा.	दाङ	
		वडा सङ्ख्या	१९		
		क्षेत्रफल	३८४.६३ वर्ग कि.मी		
		अक्षांश	२७० ५७' ५०" देखि २८० १४' ५५" सम्म (N)		
		देशान्तर	८२० १२' १४" देखि ८२० २५' ५७" सम्म (E)		
		समुन्द्र सतहदेखिको उचाई	५४६ मिटर देखि २०४७ मिटर सम्म		
काठमाडौँ देखिको दूरी	४३० कि.मी.				
बुटवल देखिको दूरी	१७५ कि.मी.				
नेपालगञ्ज देखिको दूरी	१२५ कि.मी.				
४	भू-उपयोग विवरण	खेतीयोग्य जमिन	१७२.१२ बर्ग कि.मी.		
		वनक्षेत्र	१४५.८ बर्ग कि.मी.		

		बुट्यान	३३.१६ बर्ग कि.मी.
		खोला वगर	४.८७ बर्ग कि.मी.
		आवादी क्षेत्र	२१.१ बर्ग कि.मी.
		बाँझो/चट्यान भु-भाग	७.४ बर्ग कि.मी.
५	कृषि क्षेत्रको विवरण	खेतियोग्य जमिन	१७२१२ हेक्टर
		खेती गरिएको जमिन	१५२२७ हेक्टर
		बाह्र महिना सिँचाई सुविधा	१५ प्रतिशत
		कृषिमा आश्रीत परिवार	६०.५ प्रतिशत
६	जनसाङ्खिक विवरण	कुल जनसंख्या	१,७९,७५५
		महिला	९४,९९१
		पुरुष	८४७६४
		घरघुरी	४६,०१८
		परिवारको औषत बनावट	३.९
		जनघनत्व	४६७ प्रति बर्ग कि.मी.
		लैङ्गिक अनुपात	८९.२३ %
		साक्षरता	८३.१४% (पुरुष ८९.५७% र महिला ७७.५२%)
		अपांगता	१.७ %
७	शिक्षण संस्थाको विवरण	विश्वविद्यालय - १ वटा	
		सामुदायीक क्याम्पस - १ वटा	
		सरकारी क्याम्पस - ३ वटा	
		संस्थागत क्याम्पस - ३ वटा	
		सामुदायीक विद्यालय - ८३ वटा	
		संस्थागत विद्यालय - ६५ वटा	
		विश्वविद्यालय - १ वटा	
		सामुदायीक क्याम्पस - १ वटा	
८	स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	आधारभूत अस्पताल (१५ बेड) - १ वटा	
		आर्युवेद स्वास्थ्य अस्पताल - १ वटा	
		प्रादेशिक अस्पताल तथा आर्युवेद अस्पताल - २ वटा	
		सामुदायीक अस्पताल - १ वटा	
		स्वास्थ्य चौकी - ८ वटा	
		सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ - २ वटा	
		शहरी स्वास्थ्य केन्द्र - २ वटा	
		आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र - १ वटा	
		बर्थिङ सेन्टर संख्या - ८ वटा	
		खोप क्लिनिक - ६१ वटा	

		गाउँघर क्लिनिक संख्या - ३८ वटा
		आयुर्वेद औषधालय - १ वटा
		महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका संख्या - २०३ वटा
		निजि अस्पताल - ५ वटा
		पोलिक्लिनिक - १५ वटा
		क्लिनिक - १७ वटा
		डाईगनोस्टिक सेन्टर - २ वटा
		प्रयोगशाला - २७ वटा
		फार्मसी - ६७ वटा
		सुरक्षित गर्भपतन सेवा दिने निजि स्वास्थ्य संस्था - २ वटा
		स्थानीय तहबाट स्वीकृत फिजियो थेरापी स्वास्थ्य संस्था - १ वटा
		सर्पदंश उपचार केन्द्र - ० वटा
९	विमान स्थल	१ (टरीगाँउ विमान स्थल)
१०	रंगशाला	२ (बेलझुण्डी रंगशाला र मदन भण्डारी रंगशाला)
११	खेलमैदानहरु	अरनिको, टाईगर क्लब, गौरी डाँडा, गौराखाली, कोट्या डाँडा, बालापुर, गैरीचौर आदि
१२	संग्राहलय	१ (क्रान्ती संग्राहलय)
१३	बैङ्क/वित्तिय संस्था तथा टोल विकास संस्था	क वर्गका बैङ्कहरु - १९ वटा (३ वटा सरकारी र १६ वटा प्राईभेट) सहकारी संस्थाहरु - १६१ वटा टोल विकास संस्था - ६५० वटा
१४	मुख्य जातजाति	पहाडि ब्राहमण क्षेत्री ६७.२%, पहाडि आदिवासी जनजाती ८.३%, तराई आदिवासी जनजाती १५.८%, मुस्लिम ०.७%, दलित ७.२% र अन्य ०.८%
१५	मुख्य धर्मावलम्बि	हिन्दु ९४.२८%, बौद्ध ०.३८%, क्रिस्चियन १.५%, मुस्लिम ०.२७% र अन्य ३.१२%
१६	मुख्य मातृभाषा	नेपाली ८२.८९%, थारु १५.७७% र अन्य १.३४%
१७	बजार क्षेत्र	तुलसीपुर मुख्य बजार क्षेत्र, विजौरी, दुधरास, पर्सेनी, दोघरे, उरहरी आदि
१८	मुख्य धार्मीक तथा पर्यटकिय स्थल	राप्ती शान्ती पार्क,चमेरे गुफा, छिलिकोट, सुकौराकोट दरबार, साततले झरना, जन्ती ढुङ्गा, सिद्धबाबा थान थकोट, सिद्ध गुफा, त्रिशिद्धेश्वरी मन्दिर,सुकीदह ताल आदि
१९	मुख्य नदि तथा खोला	बबई नदी, ग्वार खोला, काला खोला, पातु खोला, हापुर खोला, भमके खोला आदि

(स्रोत:- तुलसीपुर उपमहानगरपालिका नगर पार्श्वचित्र २०७६, राष्ट्रिय जनगणना २०७८, प्रशासनिक अभिलेख आदि)

पालिकामा भएका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु

- आधुनिक बसपार्क, नमुना अटो भिलेज ,तरकारी तथा फलफुल बजार केन्द्रको निर्माण ।
- खरको छानो मुक्त नगर बनाउने अभियान ।
- तुलसीपुर बहुप्राविधिक शिक्षालय (मेट्रो कलेज) स्थापना तथा संचालन ।
- तुलसीपुर मेट्रो अस्पताल स्थापना तथा संचालन ।
- मातु शिशु सुरक्षा प्रोत्साहन कार्यक्रम (मातृशिशु मृत्युदर शुन्य) ।

- क्षेत्रगत गुरु योजनाहरू निर्माण, आवधिक योजना तथा दीर्घकालिन रणनीतिक योजना तयार ।
- अनलाईन प्रविधि मार्फत कर संकलन तथा घर नक्सा पास गर्न सकिने व्यवस्था ।
- एक वडा एक खेल मैदानको अभियान ।
- फोहोर प्रशोधन केन्द्र संचालन तथा जैविक मल उत्पादन ।
- उज्यालो अभियान अन्तर्गत निशुल्क मोतिया विन्दु अपरेसन ।
- स्वास्थ्य सेवालार्ई सर्वसुलभ र पहुँच योग्य बनाउन नगरका १९ वटै वडामा नगरस्वास्थ्य केन्द्र, प्रसुती सेवा केन्द्र र प्रयोगशाला विस्तार ।
- ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम (न्यानो कपडा वितरण, निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण, अवलोकन भ्रमण) ।
- ज्येष्ठ नागरिक, विपन्न तथा प्रसुतीको लागी निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा ।
- स्मार्ट छोरी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा लिएको ।
- पूर्वाधार विकास प्राधिकरण मार्फत पूर्वाधार निर्माण ।
- विद्यालय समायोजनको अवधारणा ।
- कार्यालयको कामलाई क्यासलेस बनाउने अभियान अर्तगत कार्यालय भित्र बैङ्क स्थापना ।
- तुलसी ट्रेड टावर निर्माण ।
- भुमिहिन र अव्यवस्थित बसोबासीको तथ्याड संकलन तथा प्रविष्टि कार्य ।
- डिजिटल भू-उपयोग नक्सा तयार ।
- एकिकृत तथ्याड प्रणालीको विकास ।
- किसान केर्डिट कार्ड वितरण ।
- डिजिटल प्रविधि मार्फत कृषि बजार व्यवस्थापन ।

विनियोजित बजेट, खर्च तथा वेरूजु रकमको विवरण

१. क्षेत्रगत बजेट

क) आ.व. २०७६/७७

क्र.स.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	९,४४,३३,१३३.००	६,९५,६४,८२०.३५	७३.६७
२	सामाजिक विकास	१,२३,९६,८५,१६०.००	६०,५९,५९,१८७.६४	४८.८८

३	पूर्वाधार विकास	५६,०६,२४,९५२.००	३४,०५,४९,३५१.३३	६०.७४
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	२,१२,९७,५००.००	१,४३,२५,७९०.५५	६७.२७
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	२४,५५,३३,५००.००	१९,६६,२७,४२६.८०	८०.०८
जम्मा		२,१६,१५,७४,२४५.००	१,२२,७०,२६,५७६.६७	५६.७६

ख) आ.व. २०७७/७८

क्र.स.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	१०,६४,०७,५२८.००	७,७३,७४,८२१.००	७२.७२
२	सामाजिक विकास	७५,४५,३४,४२५.००	६७,३०,७२,४६७.२५	८९.२०
३	पूर्वाधार विकास	८८,९२,८७,९२५.८४	५०,३४,८९,०४६.४१	५६.६२
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	७,३२,४९,०७६.००	६,५६,९३,९२९.३५	८९.६९
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	२८,८५,९८,७७८.१६	२४,९१,२८,७१४.६४	८६.३२
जम्मा		२,११,२०,७७,७३३.००	१,५६,८७,५८,९७८.६५	७४.२७

ग) आ.व. २०७८/७९

क्र.स.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	१०,५६,६७,०००.००	५,३१,०२,८९८.००	५०.२५
२	सामाजिक विकास	९७,९३,१२,९३७.००	७५,७८,४१,७५८.५९	७७.३९

३	पूर्वाधार विकास	१,२९,२२,७१,३१७.००	५६,०९,८३,३२२.००	४३.४१
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	५,४७,२३,८४३.००	३,७१,०४,६८९.००	६७.८०
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	३१,७१,५४,६७५.९१	२७,२४,०२,११४.०८	८५.८९
जम्मा		२,७४,९१,२९७७२.९१	१,६८,१४,३४,७८१.६७	६१.१६

घ) आ.व. २०७९/८०

क्र.स.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	५,२१,१९,७५३.००	३,६४,२७,६१८.५०	६९.८९
२	सामाजिक विकास	७७,५४,९२,०४४.००	६७,१६,६८,८०६.५०	८६.६१
३	पूर्वाधार विकास	५४,५६,५५,०५४.५०	३५,९६,८४,८८३.००	६५.९२
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	५,१५,९४,७७५.००	२,८७,११,४२८.००	५५.६५
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	५१,४८,६६,३७३.५०	३५,९६,६५,९३८.९०	६९.८६
जम्मा		१,९३,९७,२८,०००.००	१,४५,६१,५८,६७४.९०	७५.०७

ड) क्षेत्रगत बजेट (२०८०/८१ चैत्र मसान्त सम्म)

क्र.स.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	८,३३,५९,०९६.००	९४,३५,०८७.००	११.३२
२	सामाजिक विकास	७३,८२,३४,४३२.००	३४,७९,३८,८८६.३०	४७.१३
३	पूर्वाधार विकास	५७,६६,३४,४१२.००	१५,५९,६९,३०९.००	२७.०५
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	१,५४,५५,९४४.००	९१,४३,७६४.००	५९.१६
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	४७,०८,८५,८६६.००	२६,८३,४०,२६०.१३	५६.९९
जम्मा		१,८८,४५,६९,७५०.००	७९,०८,२७,३०६.४३	४१.९६

२. खर्च विवरण

क) आ.व. २०७६/७७

खर्च विवरण	कुल विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१,४३,७५,१०८०७.००	७७,००,७४,७४१.९०	५३.५७
पुजिगत खर्च	७१,९८,१३,५०७.००	४५,३०,९८,४१७.१६	६२.९५
वित्तीय खर्च	४२,४९,९३१.००	३८,५३,४१७.१६	९०.६७
जम्मा	२,१६,१५,७४,२४५.००	१,२२,७०,२६,५७६.२२	५६.७६

ख) आ.व. २०७७/७८

खर्च विवरण	कुल विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१,०९,६८,६७,१४५.१६	९५,८६,८२४८७.८८	८७.४०
पुजिगत खर्च	१,००,८८,७९,८५०.८४	६०,५२,४५,७५३.७७	५९.९९
वित्तीय खर्च	६३,३०,७३७.००	४८,३०,७३७.००	७६.३१
जम्मा	२,१९,२०,७७,७३३.००	१,५६,८७,५८९७८.६५	७४.२७

ग) आ.व. २०७८/७९

खर्च विवरण	कुल विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१,२६,५८,२२,६१९.९१	१,००,१६,४९,८४६.३३	७९.१३
पुजिगत खर्च	१,४८,३३,०७,१५३.००	६७,९७,८४,९३५.३४	४५.८२
वित्तीय खर्च	नभएको		
जम्मा	२,७४,९१,२९,७७३.००	१,६८,१४,३४,७८१.००	६१.१६

घ) आ.व. २०७९/८०

खर्च विवरण	कुल विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१,३४,९३,४५,४२७.५०	१,०६,८४,०२,१५३.९०	७९.१८
पुजिगत खर्च	५८,६३,८२,५७२.५०	३८,३७,५६,५२१.००	६५.४४
वित्तीय खर्च	४०,००,०००.००	४०,००,०००.००	१००
जम्मा	१,९३,९७,२८,०००.००	१,४५,६१,५८,६७४.९०	७५.०७

ड) आ.व. २०८०/८१ चैत्र मसान्त सम्म

खर्च विवरण	कुल विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१,२२,३५,७३,६८५.००	६१,००,०२,८५४.४३	४९.८५
पुजिगत खर्च	६६,०९,९६,०६५.००	१८,०८,२४,४५२.००	२७.३६
वित्तीय खर्च	नभएको		
जम्मा	१,८८,४५,६९,७५०.००	७९,०८,२७,३०६.४३	४१.९६

३. आम्दानी विवरण

क्र.स.	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	नेपाल सरकार-समानिकरण अनुदान	३१,६२,००,०००.००	३१,६२,००,०००.००
२	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान चालु	५८,२४,७८,०००.००	६१,७७,३५,०००.००
३	नेपाल सरकार -विशेष अनुदान चालु	५,७४,००,०००.००	९,१०,००,०००.००
४	नेपाल सरकार-समपुरक अनुदान चालु	६,००,००,०००.००	२,३८,००,०००.००
५	लुम्बिनी प्रदेश- समानिकरण अनुदान	६६,०७,०००.००	६६,०७,०००.००
६	लुम्बिनी प्रदेश- शसर्त अनुदान चालु	१,६०,००,०००.००	१,६०,००,०००.००
७	लुम्बिनी प्रदेश- विशेष अनुदान चालु	१,००,००,०००.००	१,००,००,०००.००
८	लुम्बिनी प्रदेश- समपुरक अनुदान चालु	३,००,००,०००.००	२,९९,४९,०००.००
९	राजश्व वॉडफाँड-प्रदेश सरकार सरकार	२,७७,९९,०००.००	०.००
१०	राजश्व वॉडफाँड-संघिय सरकार	२३,४५,००,०००.००	१४,६८,६५,१७१.३९
११	आन्तरिक आम्दानी	२५,००,००,०००.००	१८,२७,९५,०००.००

क) आ.व. २०७६/७७

ख) आ.व. २०७७/७८

क्र.स.	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	नेपाल सरकार-समानिकरण अनुदान	३०,४५,००,०००.००	३०,४५,००,०००.००
२	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान चालु	६८,८३,१३,१५७.००	६८,८३,१३,१५७.००
३	नेपाल सरकार -विशेष अनुदान चालु	२,५०,००,०००.००	२,५०,००,०००.००
४	नेपाल सरकार-समपुरक अनुदान चालु	१,९२,२९,५००.००	१,९२,२९,५००.००
५	लुम्बिनी प्रदेश- समानिकरण अनुदान	७५,६०,०००.००	७५,६०,०००.००
६	लुम्बिनी प्रदेश- शसर्त अनुदान चालु	२,३३,५०,०००.००	२,३३,५०,०००.००
७	लुम्बिनी प्रदेश- विशेष अनुदान चालु	२,४०,००,०००.००	२,४०,००,०००.००
८	लुम्बिनी प्रदेश- समपुरक अनुदान चालु	३,००,००,०००.००	३,००,००,०००.००
९	राजश्व वॉडफाँड-प्रदेश सरकार	२,००,१५,०००.००	२,७५,३४,१२८.७४
१०	राजश्व वॉडफाँड-संघिय सरकार	१९,२६,३९,२१०.००	१८,७०,१५,५४०.९२
११	आन्तरिक आम्दानी	३०,००,००,०००.००	२५,६५,३६,७७५.००

ग) आ.व. २०७८/७९

क्र.स.	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	नेपाल सरकार-समानिकरण अनुदान	३२,२३,००,०००.००	३२,२३,००,०००.००
२	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान चालु	६४,११,७३,०००.००	६१९७,५४,०००.००

३	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान पुँजिगत	६,४७,००,०००.००	६,४७,००,०००.००
४	नेपाल सरकार -विशेष अनुदान चालु	०.००	०.००
५	नेपाल सरकार-समपुरक अनुदान चालु	०.००	०.००
६	लुम्बिनी प्रदेश- समानिकरण अनुदान	१,५५,९३,०००.००	१,५५,९३,०००.००
७	लुम्बिनी प्रदेश- शसर्त अनुदान चालु	१,६५,४४,०००.००	१,६५,४४,०००.००
८	लुम्बिनी प्रदेश- विशेष अनुदान चालु	१,९३,६२,०००.००	१,९३,६२,०००.००
९	लुम्बिनी प्रदेश- समपुरक अनुदान चालु	२,९९,९९,०००.००	२,९९,९९,०००.००
१०	राजश्व बाँडफाँड-प्रदेश सरकार	३,१२,२६,०००.००	२,७५,०६,२१२.५४
११	राजश्व बाँडफाँड- स्थानिय	२०,७०,३२,२३२.१०	१२,७६,८६,६४१.००
१२	राजश्व बाँडफाँड-संघिय सरकार	२२,८७,७२,८२८.९१	२२,८७,७२,८२८.९१
१३	आन्तरिक आम्दानी	६०,००,००,०००.००	३३,००,००,०००.००

घ) आ.व. २०७९/८०

क्र.स.	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	नेपाल सरकार-समानिकरण अनुदान	३३,६२,००,०००.००	३१,०९,८५,०००.००
२	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान चालु	६३,३०,८९,०००.००	६१,९६,९५,३७५.००
३	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान पुँजिगत	६,८२,६०,०००.००	७,०५,६१,१५०.००
४	नेपाल सरकार -विशेष अनुदान पुँजिगत	१,३०,००,०००.००	१,३०,००,०००.००
५	नेपाल सरकार-समपुरक अनुदान पुँजिगत	१,६०,००,०००.००	१,६०,००,०००.००
६	लुम्बिनी प्रदेश- समानिकरण अनुदान	१,५६,००,०००.००	१,५६,००,०००.००
७	लुम्बिनी प्रदेश- शसर्त अनुदान चालु	१,६०,००,०००.००	१,६०,००,०००.००
८	लुम्बिनी प्रदेश- विशेष अनुदान चालु	१,०७,००,०००.००	१,०७,००,०००.००
९	लुम्बिनी प्रदेश- समपुरक अनुदान पुँजिगत	३,००,००,०००.००	२,१४,१९,८४१.००
१०	राजश्व बाँडफाँड-प्रदेश सरकार	३,३१,७६,०००.००	२,६४,४६,८०७.००
११	राजश्व बाँडफाँड- स्थानिय	१०,२५,००,०००.००	११,१६,९०,०५०.००
१२	राजश्व बाँडफाँड-संघिय सरकार	२३,५५,०३,०००.००	१७,०९,४०,६२१.७४
१३	आन्तरिक आम्दानी	४२,००,००,०००.००	२८,५१,१३,०००.००

ड) आ.व. २०८०/८१ चैत्र मसान्त सम्म

क्र.स.	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	नेपाल सरकार-समानिकरण अनुदान	२९,०८,००,०००.००	१६,२०,७०,११०.००
२	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान चालु	६२,९०,००,०००.००	४७,२४,२६,२५०.००
३	नेपाल सरकार-शसर्त अनुदान पुँजिगत	२,२३,००,०००.००	१,१५,८०,०००.००
४	नेपाल सरकार -विशेष अनुदान पुँजिगत	१,००,००,०००.००	५०,००,०००.००
५	नेपाल सरकार-समपुरक अनुदान पुँजिगत	७५,००,०००.००	०.००

६	लुम्बिनी प्रदेश- समानिकरण अनुदान	२,२३,४१,०००.००	१,६७,५५,७५०.००
७	लुम्बिनी प्रदेश- शसर्त अनुदान चालु	२,३६,५०,०००.००	७७,९९,७७०.००
८	लुम्बिनी प्रदेश- समपुरक अनुदान चालु	२,००,००,०००.००	६४,००,०००.००
९	राजस्व बाँडफाँड-प्रदेश सरकार	२,११,३०,७५०.००	१,४२,५१,४२७.२२
१०	राजस्व बाँडफाँड- स्थानिय	१५,१५,००,०००.००	३,७९,९०,८४१.००
११	राजस्व बाँडफाँड-संघिय सरकार	२३,१७,७१,०००.००	११,८९,५२,४०१.५६
१२	आन्तरिक आम्दानी	३६,१५,००,०००.००	१६,०५,२७,०४६.८५

४. बेरूजु रकमको विवरण

आ.व.	थप भएको बेरूजु रकम(०००)	जम्मा बेरूजु रकम (०००)	कैफियत
२०७५/०७६	६२,१०७	६२,१०७	
२०७६/०७७	२,०९,००७	२,७१,११४	
२०७७/०७८	२,३९,३४१	५,१०,४५५	
२०७८/०७९	२,३९,१३७	७,४९,५९२	
२०७९/०८०	१,३६,९००		प्रारम्भिक बेरूजु

क्र.सं.	आय शिर्षक	आ.व. ०७९/०८० को अनुमानित आय	आ.व. ०७९/८० को आषाढ सम्मको आय	आ.व. ०८०/०८१ को अनुमानित आय	आ.व. ०८०/८१ को फागुन सम्मको आय	
1	एकिकृत सम्पत्ति कर	15,000,000.00	12,968,913.00	20,000,000.00	10,789,034.00	
2	मालपोत तथा भुमीकर	25,000,000.00	18,066,948.00	25,000,000.00	13,997,322.00	
3	घर जग्गा बहाल कर	30,000,000.00	18,021,497.00	30,000,000.00	14,680,814.10	
4	बहाल बिटौरी कर	10,000,000.00	5,161,795.00	5,000,000.00	3,874,498.00	
5	पूर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर	25,000,000.00	10,696,626.00	30,000,000.00	9,734,641.00	
6	अन्य मनोरञ्जन कर	500,000.00	330,000.00	500,000.00	100,000.00	
7	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	20,000,000.00	7,575,928.00	12,500,000.00	7,448,115.00	
8	अन्य कर	500,000.00	2,021,050.00	500,000.00	1,345,450.00	
9	अन्य सेवा शुल्क	1,500,000.00	4,976,336.00	3,000,000.00	8,878,162.00	
10	नक्सा पास दस्तुर	30,000,000.00	18,599,302.00	25,000,000.00	6,829,204.75	
11	सिफारिस दस्तुर	35,000,000.00	28,496,500.00	43,000,000.00	23,373,601.00	
12	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	1,500,000.00	1,958,989.00	2,000,000.00	1,164,444.00	
13	अन्य दस्तुर	2,000,000.00	10,264,406.00	9,000,000.00	5,331,732.00	
14	खानी तथा खनिज सम्बन्धि दस्तुर		505,470.00	1,000,000.00	4,109,920.00	
15	न्यायिक दण्ड जरिवाना र जफत	500,000.00	43,556.00	200,000.00	2,749,362.00	
16	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र जफत	3,000,000.00	531,236.00	1,000,000.00	198,156.00	
17	अन्य राजस्व	1,800,000.00	96,900.00	2,450,000.00	101,000.00	
18	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	150,000,000.00	92,343,092.00	120,000,000.00	37,990,841.00	
19	विज्ञापन कर	1,400,000.00		1,350,000.00		
20	नदिजन्य पदार्थ बिक्रि	50,000,000.00	14,234,147.00	30,000,000.00	7,830,750.00	
	जम्मा	402,700,000.00	246,892,691.00	361,500,000.00	160,527,046.85	

आ.व २०७९/०८०			
व्यवसायका प्रकार	संख्या	नयाँ दर्ता	नविकरण
		४७३	१६९३
आयल मिल-२४३	२		
आलु पसल-१९०	९		
आल्मुनियम उद्योग-२२७	१		
इटा उद्योग-२२८	४		
इट्टा उद्योग बित्रि डिपो-१५८	२		
इन्जिनियरिङ्ग तथा शैक्षिक परामर्श सेवा-१५३	१५		
इलेक्ट्रीकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स खुद्रा-२५२	१६		
इलेक्ट्रीसियन तथा फाटोकपी कुरियर-१६४	१५		
उद्योग दर्ता तथा सँचालन अनुमती	१५९		
उद्योग नविकरण तथा सँचालन अनुमती	२३०		
एग्रोभेट पसल-१९१	२		
कपि उद्योग-२३४	३		
कम्प्युटर इन्स्टिच्यूट-२२०	१		
कम्प्युर तथा टिभि सम्बन्धि कारोबार-२१९	२		
कवाडी पसल-२००	२		
कुखुरा पालन व्यवसाय-२१०	८९		
कृषि व्यवसाय-२०९	३७		
क्रसर उद्योग-२४०	१		
क्लिनिक ल्याब तथा औषधी पसल-१७३	१९		
खाद्यान्य गल्ला तथा किराना पसल-१४९	७८		

गर गहना पसल-२५१	१८		
गारमेन्ट उद्योग-२३७	२		
गिफ्ट तथा फोटो फ्रेम पसल-२०६	४		
ग्रिल उद्योग-२४४	१४		
गै.स.स.दर्ता तथा अनुमती शुल्क	१		
गै.स.स. नबिकरण तथा अनुमति शुल्क	१		
ग्यास सिलिण्डर बिक्री-२०७	६		
चस्मा पसल-२०४	१६		
चुरोट तथा मदिरा	१४३		
छपाइ तथा प्रकाशन प्रशारण गृह-१६५	३		
छापाखाना-१६२	३		
जाली उद्योग-२४६	१		
जुत्ता चप्पल पसल-१७८	५		
जुत्ता पसल मर्मत-१७६	३		
टाइर मर्मत तथा हावा हालने-१९५	३		
टेलर्स पसल-१७७	१५		
ट्रान्सपोर्ट ढुवानी सेवा-१८५	६		
डकर्मि व्यवसाय-१९७	२५		
डेन्टल हस्पिटल-१७४	१		
डेरी उद्योग-२३१	७		
तरकारी पसल थोक फुटकर-१५०	११		
निजी विद्यालय-२४९	१७		
निजी विद्यालय कक्षा थप शुल्क	१४		
निजी विद्यालय वार्षिक नबिकरण शुल्क	४०		
निर्माण व्यवसायक न.पा.कार्यालय भएको-१५७	४		
निर्माण व्यवसायी	१३		

पर्फ्युम सेन्ट उद्योग-२४७	३		
पलाइउड सिसा कार्पेट फ्रेम-१४६	४		
पशु पालन व्यवसाय-२०८	३२		
पाउरोटी उद्योग-२३६	१		
पुस्तक तथा स्टेसनरी-२०१	११		
पेट्रोलियम पदार्थ-१४७	२		
पेसा व्यवसाय अनुमति	१		
पोल्ट्री फर्म	२८		
फर्निचर उद्योग-२३८	२७		
फाइनेन्स कम्पनि तथा बित्तीय सस्था-१६८	९		
फाटो स्टुडियो-१८१	२		
फुटपाथ पसल-२११	१५		
फेन्सी पसल-२०२	५९		
फ्रुट उद्योग व्यवसाय-२१४	७		
बहुद्धेशिय तथा कृषि सहकारी सस्था-१९९	१		
वाणिज्य बैंक-१६६	९		
बोरा उद्योग-२३५	१		
भाडौं पसल-१९२	८		
भाषा प्रशिक्षण-२२१	१५		
मदिरा पसल-२५०	९३		
मनि ट्रान्सफर-१७०	८		
मासु पसल कुखुरा-१८६	१२		
मासु पसल रागो-१८८	१		
मिठाइ तथा नास्ता पसल साना होटेल-१६१	११		
मिनरल वाटर उद्योग-२३२	२		
मुख्य कार्यालय अन्यत्र भई यस तु.उ.म.न.पा सचालन अनुमती शुल्क	९२		

मोटर पार्टस बित्री-१९४	२९		
मोटर साइकल बिक्रेता-१५२	४		
राइस मिल अटोमेटिक-२४२	५		
रिक्सा ठेला कर-१९६	६५		
विकास बैंक-१६७	५		
वीमा कम्पनी-१६९	१४		
व्यवसाय दर्ता तथा संचालन अनुमति	२४९२		
व्यवसाय नविकरण तथा संचालन अनुमती	३०१२		
व्यापारिक वस्तु-३८१	१		
व्युटी पार्लर-१८०	५		
श्रंगार पसल-१८४	२३		
स मिल-१५९	३		
सवारी साधन पार्किङ्ग व्यवसाय-२३९	१		
साइकल रिक्सा मर्मत तथा बित्री-१५१	११		
सुति कपडा पसल-१४८	५		
सैलुन-१७९	५		
संधार सेवा	२		
स्टील काठ फर्निचर बिक्रेता-१८३	२		
स्वास्थ्य संस्था सम्बन्धि वार्षिक कर	२		
स्वास्थ्य संस्था दर्ता शुल्क	१४		
स्वास्थ्य संस्था नविकरण शुल्क	१०		
हार्डवेयर पसल-२५३	७		
हेभि इक्विपमेन्ट बस ट्रक आदी मर्मत-२२४	९		
होटल तथा लज	१०४		
होटल तथा रेष्टुरेन्ट तर्फ-१६०	७६		
जम्मा	७४२६		

कृषि उत्पादनको सूचक	इकाई	२०७९/०८०	२०८०/०८१ मसान्त सम्म	चैत्र
खाद्यान्न वाली उत्पादन क्षेत्रफल	हे	१८२४६	८२४६	
खाद्यान्न वाली उत्पादन	मे.टन	५०३६६	४५०००	
उत्पादकत्व सरदर	मे.टन/हे	३		
उत्पादकत्व सरदर	हे			
नगदे वालीको क्षेत्रफल	हे	४५००	३०७०	
नगदे वालीको उत्पादन	मे.टन	१	०.८	
तरकारी वालीको क्षेत्रफल	हे	११६४	९००	
तरकारी वालीको उत्पादन	मे.टन	१८०००	१५०००	
फलफुल उत्पादन क्षेत्रफल	हे	३६७०	३०००	
फलफुल उत्पादन	मे.टन	५	५	
कृषि योग्य क्षेत्र	हे	१७२१२	१५२२७	
सिंचाई क्षेत्र	हे	६०००	६०००	
माटो परिक्षण संख्या	संख्या	७५२	७५२	
प्रमुख खाद्यान्न वाली				
धान	क्षे (हे)	१०१६६		
गहुँ	क्षे (हे)	३६७४	३०००	
मकै	क्षे (हे)	४४०६	४०००	
जम्मा		१८२४६	७०००	
नगदेवाली				
आलु	क्षे (हे)	४७५	४७५	
उँखु	क्षे (हे)	०	०	
दलहन	क्षे (हे)	६५८१	६०००	
तेलहन	क्षे (हे)	३०७०	३०७०	
जम्मा		१०१२६	९५४५	

सूचक विवरण	इकाई	२०७९ ८०	२०८० ८१ चैत्र मसान्त सम्म
दुध उत्पादन	लिटर	७५००	८०००
गाई फर्म	गोटा	१७	१७

भैसी फर्म	गोटा	५३	५३
व्यावसायिक बंगुर फार्म	गोटा	३०	३०
बाखा फर्म	गोटा	७५	७५
डेरी स्थापना संख्या थप	गोटा	१७	१७
यूवा लक्षित व्यवसायीक फर्म प्रवर्द्धन	गोटा	०	०
पशु बन्ध्याकरण संख्या	गोटा	७३५	१००४
व्यवसायीक घाँस खेती	हेक्टर	५	५
रोग निरोधक खोप संख्या	गोटा	२७६८०	३०००
पशु स्वास्थ्य शिविर	पटक	३	०
रेवीज रोग नियन्त्रण खोप कार्यक्रम	डोज	१०००	०
सक्रिय ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	जना	३	०
मासुर अण्डामा आत्मनिर्भर प्रतिशत	प्रतिशत	१००	१००
दुधमा आत्म निर्भर प्रतिशत	प्रतिशत	१००	१००
पशु रोग अन्वेषण तथा नमुना संकलन पटक	पटक	०	०

पर्यटन आगमन

आन्तरिक पर्यटक		बाह्य पर्यटक	
आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१	आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१
१,६१,३८१	१,८१,५३१	२३२	२४०

होटल रेष्टुरेन्ट तथा होमस्टेको विवरण

क्र.स.	विवरण	संख्या
--------	-------	--------

		आ.व. २०७९/८०	आ.व. २०८०/८१
१	होटल तथा रेष्टुरेन्ट	५५०	५००
२	होमस्टे	६	६

अनुगमन तर्फः

आ.व. २०७९।०८०			चालु आ.व. २०८०।०८१ को चैत्र मसान्त सम्मको		
व्यवसायका प्रकार	अनुगमन	कारबाही	व्यवसायका प्रकार	अनुगमन	कारबाही
खाद्य तथा किराना	५०	सचेत गराईएको	खाद्य तथा किराना	६५	सचेत गराईएको
होटल,क्याफे,क्यान्टिन	२५	"	होटल,क्याफे,क्यान्टिन	१८	
मासु, माछा पसल	२०	"	मासु पसल	३०	
मदिरा	१०	"	मदिरा	११	
तरकारी फलफुल	१७		तरकारी तथा फलफुल	२५	
जुस पसल (कोल्डस्टोर)	१०		जुस (कोल्ड स्टोर)	११	
होम स्टे	३	"	डेरी तथा पाउरोटी उ.	१२	

डेरी तथा पाउरोटी	१५	”	मिठाई उद्योग	१५	
मिठाई उद्योग	१३	”	मिल उद्योग	५	
मिल उद्योग	५		भुजा उद्योग	२	
भुजा उद्योग	६	”	आईसक्रिम उद्योग	५	
पेटेल पम्प	५	”	पानी उद्योग	२	
आईसक्रिम र वरफ	८		पुजा सामग्री पसल	५	
जम्मा	१८६		जम्मा	२०६	

नोट:— मापदण्ड विपरित संचालनमा आएका व्यवसायीलाई ऐनमा तोकिए बमोजिमको जरिवाना रकम असुल भएको ।

बजार व्यवस्थापन तर्फ:

आ.व. २०७९।०८० मा नियन्त्रण आएका भौतिक सामग्री			चालु आ.व. २०८०।०८१ मा नियन्त्रणमा आएका भौतिक सामग्री		
व्यवसाय	जफत सामान	सख्या	व्यवसाय	जफत सामान	सख्या

ठेला,फुटपाथ, अतिक्रमित ठाउंमहरु	विभिन्न किसिमका भौतिक सामग्री	१८१ लिलाम भैसकेको ।	ठेला,फुटपाथ र अतिक्रमित ठांऊहरु	विभिन्न किसिमका भौतिक सामग्री	७३२ लिलाम प्रक्रियामा गएको ।
---------------------------------------	----------------------------------	------------------------	------------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत

क्र सं	शिर्षक	आ ब २०७९।८०	आ ब २०८०।८१
1	सूचिकृत बेरोजगार संख्या	६५३ जना	१०२७ जना
2	बजेट प्राप्त श्रमिक संख्या	८१ जना	७५ जना
3	कूल रोजगारी सृजना	६७ जना श्रमिक रोजगारीमा संलग्न	६९ जना श्रमिक रोजगारीमा संलग्न
4	संचालित योजना संख्या	७ वटा	९ वटा
5	योजना संचालन भएका वडा संख्या	५ वटा वडाहरु	८ वटा वडाहरु
6	पुनः श्रम स्वीकृति	३८ जना	१८६ जना
7	पुनः श्रम स्वीकृति प्रदान गरिएका देशको संख्या	५ वटा	८ वटा
8	पुनः श्रम स्वीकृति प्रदान गरिएका स्थानीय तहको संख्या	३ वटा दाङका स्थानीय तहहरु	६ वटा दाङका स्थानीय तहहरुका साथै बाँके, सल्यान र रोल्पा जिल्लाका स्थानीय तहहरु
9		रोजगार सम्वाद मंच	श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान
10			रोजगार मेला संचालन

सामाजिक विकास क्षेत्र तर्फ

शिक्षा

हाल उपमहानगरपालिकामा १ विश्वविद्यालय, ३ वटा सरकारी क्याम्पस, १ वटा सामुदायिक क्याम्पस, ३ वटा संस्थागत क्याम्पस, ८३ वटा सार्वजनिक विद्यालय, ६५ वटा संस्थागत विद्यालय, १ बहुप्राविधिक शिक्षालय र ८ वटा प्राविधिक शिक्षालयहरू रहेका छन् ।

१ साक्षरताको स्थिति

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रतिवेदन अनुसार लुम्बिनी प्रदेशको कुल साक्षरता दर ७८.१ प्रतिशत, दाङ जिल्लाको ८१.४ प्रतिशत छ भने यस उपमहानगरपालिकाको कूल साक्षरता दर ८३.१४ % रहेको छ जसमा पुरुष साक्षरता दर ८९.५७ र महिलाको साक्षरता दर ७७.५२% रहेको छ ।

२ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

क) सामुदायिक विद्यालयहरू

क्र.स	कोड नं	विद्यालयको नाम	वडा	सञ्चालित कक्षा	स्थगन गरीएका कक्षा
१	५६०२५०००६	श्री विरेन्द्र मावि भ्यूडहरसुनपुर	१	१-१२	
२	५६०२५०००८	श्री बाल प्रावि कुमालगाउ	१	१-५	
३	५६०२५०००३	श्री सृजनसिल आवि छोटे	१	१-८	
४	५६०२५०००४	श्री धारापानी प्रावि दमारगाउ	१	१-५	
५	५६०२५०००९	श्री बाल प्रावि अविधारा	१	१-५	
६	५६०२५००१०	श्री जनचेतना प्रावि गैरिसिउरे	१	१-५	
७	५६०२५०००२	श्री भद्रकाली प्रावि कूइरेपानी	२	१-५	
८	५६०२५००१७	श्री बाल संगीनी प्रावि घोरवण्डा	२	शिशु	१-३
९	५६०२५००१६	श्री रतननाथ प्रावि पोटली	२	१-५	
१०	५६०२५०००१	श्री मावि बालापुर	२	१-१०	

११	५६०४००००७	श्री सरस्वति मावि दमारगाड	३	१-१०	
१२	५६०४०००१७	श्री मावि प्रतापकोट अम्वास	३	१-१०	
१३	५६०४०००११	श्री जनता आवि हरनेटी	३	१-७	
१४	५६०४०००१०	श्री आवि रानागाड	३	१-८	
१५	५६०४००००४	श्री प्रावि कल्लेराप्पीकोट	३	१-५	
१६	५६०४०००१५	श्री प्रावि थापापानी	३	१-३	४-५
१७	५६०४०००१८	श्री बागेश्वरी प्रावि भट्टे	३	शिशु	१-५
१८	५६०४००००५	श्री प्रावि डाडाखुटी	३	१-५	
१९	५६०४००००३	श्री गुरुजजुर मावि रक्षाचौर	४	१-१२	नमुना विद्यालय
२०	५६०१३०००३	श्री जनश्रम मावि खाद्रे	४	१-१२	
२१	५६०१३०००४	श्री दीपज्योति आवि घोरानेटी	४	१-८	
२२	५६०१३०००९	श्री जनज्योति प्रावि लामिदमार	४	शिशु	१-५
२३	५६०१३०००५	श्री प्रावि वनहरी	४	शिशु	१-५
२४	५६०१३०००८	श्री प्रावि खुमखानी	४	१-५	
२५	५६०१३०००६	श्री सिद्धेश्वर प्रावि मुलकोट	४	१-५	
२६	५६०४०००१९	श्री ज्ञानज्योति आवि सुन्दरनगर	५	१-८	
२७	५६०४०००६०	श्री जनश्रमिक प्रावि गैरापातु	५	१-५	
२८	५६०४०००५५	श्री प्रावि फैजानेमुस्तफा तुलसीपुर	५	शिशु	१-५
२९	५६०४०००१२	श्री मावि तुलसीपुर सेन्टर	६	१-१२	प्राविधिक विद्यालय ९-१२
३०	५६०४०००१४	श्री प्रावि श्रीगै	७	शिशु	
३१	५६०४०००१३	श्री प्रावि डाडापातु	७	१-५	

३२	५६०४००००८	श्री प्रावि मोतिपुर	७	१-२	
३३	५६०१३०००१	श्री मावि कालाखोला	७	१-१२	
३४	५६०१३०००७	श्री प्रावि हलवार	७	शिशु	१-५
३५	५६०४००००९	श्री मावि अश्वारा	८	१-१२	
३६	५६०४०००३५	श्री सहिदस्मृति प्रावि टिकरी	८	१-४	
३७	५६०४०००१६	श्री सरस्वति चौतारा मावि सल्लीवन	९	१-९	
३८	५६०४००००२	श्री मावि दोघरे	९	१-१०	
३९	५६०३८०००५	श्री पशुपति प्रावि राइखलियान	१०	शिशु	१-५
४०	५६०३८०००६	श्री जनजागृत मावि पातुवनगाड	१०	१-१०	
४१	५६०३८०००३	श्री प्रावि गौरीगाड	१०	१-५	
४२	५६०४१०००९	श्री शान्ति मा वि नवलपुर	११	१-९	
४३	५६०४१०००६	श्री शुक्रेश्वरी प्रावि सुकौरा	११	शिशु	१-५
४४	५६०४१०००१	श्री प्रावि पिरगाड	११	शिशु	१-५
४५	५६०४१०००४	श्री आवि कटाहा	११	१-८	
४६	५६०४१००१०	श्री अमर मावि उरहरी	११	१-१२	
४७	५६०३८०००२	श्री पशुपति मावि हरीपौरी	१२	१-१२	
४८	५६०४१०००२	श्री जनकल्यान प्रावि क्वाडी	१२	१-५	
४९	५६०३८०००८	श्री जनमुखी प्रावि टरिगै	१२	१-५	
५०	५६०४००००१	श्री महेन्द्र मावि तुलसीपुर	१२	१-१२	
५१	५६०२६०००१	श्री प्रावि वखरीया	१३	१-५	
५२	५६०२६०००४	श्री अम्वेश्वरी मावि अम्वापुर	१३	१-१०	

५३	५६०२६०००३	श्री जनज्योति मावि तुहिनियापुर	१३	१-१०	
५४	५६०२६०००२	श्री आवि बराहखुटी	१३	१-८	
५५	५६००८०००५	श्री आवि लोहाडवरा खौसापुर	१४	१-८	
५६	५६००८०००३	श्री किसान प्रावि अकमिमटेरा	१४	१-५	
५७	५६००८०००६	श्री रात्री प्रावि दलजितपुर	१४	शिशु	१-५
५८	५६००८०००२	श्री बालमितेरी मावि भोजपुर	१४	१-१२	
५९	५६००८०००८	श्री नमुना प्रावि करङ्गा	१४	१-५	
६०	५६००८००१०	श्री बालविकास प्रावि लोहाडवरा	१५	शिशु	१-५
६१	५६००८०००४	श्री आवि कोठरी	१५	१-८	
६२	५६००८०००१	श्री बालचेतना आवि धमकापुर	१५	१-८	
६३	५६००८०००७	श्री बालकल्यान प्रावि पहेलपार	१५	१-५	
६४	५६००८००१३	श्री महेश्वरी प्रावि पहरुवा	१५	१-३	
६५	५६०२२०००१	श्री लक्ष्मी मावि लक्ष्मीपुर	१६	१-१०	
६६	५६०२२०००२	श्री सरस्वति प्रावि मजगाड	१६	१-५	
६७	५६०२२०००५	श्री दिपेन्द्र मावि मानपुर	१७	१-१०	
६८	५६०२२०००४	श्री प्रावि बनकट्टा	१७	१-५	४-५
६९	५६०२२००१०	श्री नेत्रज्योति प्रावि भेलाही	१७	शिशु	१-५
७०	५६०२२०००३	श्री जनता प्रावि मज्गौ	१७	१-५	
७१	५६०२२००१२	श्री प्रावि कानकाटे	१७	शिशु	१-५
७२	५६००३०००१	श्री मा वि बेलझुण्डी	१८	१-९	
७३	५६००३०००४	श्री जनकल्यान मावि दुधरास	१८	१-१२	
७४	५६००३०००७	श्री जनता संस्कृत मावि बिजौरी	१८	१-१२	संस्कृत विद्यालय

७५	५६००३०००६	श्री शुभकोटी प्रावि मनिकापुर	१८	१-४	
७६	५६००३००१३	श्री सिर्जनशिल प्रावि हेमन्तापुर	१८	१-५	
७७	५६००३०००३	श्री जनता प्रावि बर्लेनी	१८	शिशु	१-५
७८	५६००३०००८	श्री नवजागरन मावि कुटेचौर	१९	१-१०	
७९	५६००३०००५	श्री मावि भित्रीसक्राम	१९	१-१०	
८०	५६००३०००२	श्री गणेश प्रावि तिनखोला	१९	१-५	
८१	५६००३०००९	श्री नेत्रलाल प्रावि अक्कासी	१९	१-५	
८२	५६००३००१८	श्री मालिका प्रावि सक्राम	१९	१-२	
८३	५६०२२००१६	श्री सहिदस्मृति मा वि वनकट्टी	१७	१-१२	
८४	५६०४०००७२	महेन्द्र खुला विद्यालय			

ख) संस्थागत विद्यालयहरू

S.N.	Code	Name	वडा	अनुमति प्राप्त कक्षा
1	560030010	Srijana Balvatika Ebs	१८	१-१०
2	560030011	Little Flower Ebs	१८	१-१०
3	560030012	Bal Amrit Ebs Dudharas	१८	१-१०
4	560030014	New Star Ebs Bijauri Dang	१८	१-१०
5	560030017	Himchuli Ebs Satkule	१८	१-१०
6	560030020	Laxmi Secondary English Boarding School	१८	१-१०
7	560030021	Himalaya Ebs Hemantpur Dang	१८	१-१०

8	560030022	Jana Namuna Ebs	୫	୧-୧୨
9	560030023	Amrit Academy School	୧୮	୧-୧୨
10	560080011	Shining Sun Beam Education	୧୫	୧-୧୦
11	560080016	Muna English Boarding School	୧୫	୧-୧୦
12	560080017	Lokpriya Bal Bikash Academy	୧୫	୧-୧୦
13	560130002	Amar Ebs	୭	୧-୧୨
14	560130010	Gyan Jyoti Public School	୭	୧-୧୨
15	560130011	Bal Sahara Ebs	୪	୧-୧୦
16	560220007	Forty Nine Ebs	୧୭	୧-୧୦
17	560220008	Deep Ebs	୧୬	୧-୧୦
18	560220009	Children Heaven Ebs	୧୭	୧-୧୦
19	560220018	Educational Flower Academy	୮	୧-୧୨
20	560250005	Sanskar Pathshala Dang	୬	୧-୭
21	560250007	Chandra Jyoti Ebs	୧୧	୧-୧୨
22	560250011	P and K Pathshala	୧	୧-୧୦
23	560250012	Gyanodaya School	୨	୧-୧୨
24	560250013	Jana Priya Ebs	୨	୧-୧୦
25	560260006	New Mini Valley Ebs	୧୩	୧-୧୨
26	560380004	Galaxy English School	୧୦	୧-୧୨
27	560380007	Namuna Ebs	୧୦	୧-୧୦
28	560380016	Shree Modern Technical Future English School	୧୦	୧-୧୦

29	560400006	Rapti Bal Academy Gaidahar	६	१-१०
30	560400020	Dang Valley Ebs	६	१-१०
31	560400021	Tridev Ebs	७	१-१०
32	560400025	Great Araniko English Secondary School	६	१-७
33	560400026	Saraswati English Medium School	६	१-५
34	560400028	Adarsh Academy English Medium School	६	१-१०
35	560400029	Lakshya Academy	६	१-१०
36	560400031	Little Heaven Secondary School	५	१-१०
37	560400032	Ideal Ebs	६	१-७
38	560400033	Rapti Vidya Mandir Ma V Dang	६	१-५
39	560400034	Tulsi Boarding Secondary School	५	१-१०
40	560400037	Hamro Pahunch Secondary School	७	१-१०
41	560400039	Sanskar Pathshala	६	१-१०
42	560400041	Himal Academy Dang	६	१-१०
43	560400046	Jeevan Jyoti English Model Biddyasharm	८	१-१०
44	560400052	Shantideep Ebs	८	१-३
45	560400053	Valley Star Ebs Tulsipur	६	१-१०
46	560400054	Shishu Niketan Ebs Ashwara	८	१-१०
47	560400056	Sharada Sisne Ebs	५	१-१०

48	560400057	Jeevan Premi Educare Academy	९	१-१०
49	560400058	United Academy	३	१-१०
50	560400059	Sharada Viddhya Mandir	४	१-१०
51	560400061	Gorkha Secondary School	६	१-५
52	560400064	Shikha Ebs	६	१-१०
53	560400065	Marigold English Boarding School	७	१-१०
54	560400066	Divine Temple Academy	६	१-७
55	560400067	Gyan Jyoti Secondary School	६	१-१०
56	560400068	Parijat English School	९	१-१२
57	560400069	Sagarmatha Balbatika English School	९	१-१०
58	560400070	Sadhana Pathashala	९	१-१२
59	560400071	Divya Kunj Academy	७	१-१२
60	560400073	Saptarangi Ebs	९	१-१०
61	560400075	New Ratnashila Ebs	८	१-१०
62	560410003	New Shanti Ebs	११	१-१०
63	560410007	Chandrodaya Vidya Kunj	११	१-१०
64	560410008	Divya Jyoti Ebs	१२	१-१०
65	560410018	Dangisaran Viddhyakunj	११	१-१०

ख) सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरु

क्र.स.	कोड नं	सामुदायिक सिकाइ केन्द्रको नाम	कैफियत
१	५६०१००१	ज्ञानोदय सामुदायिक सिकाइ केन्द्र दोघरे ९	
२	५६०१००२	भद्रकालि सामुदायिक सिकाइ केन्द्र,तुलसीपुर ९	
३	५६०१००३	मानपुर सामुदायिक सिकाइ केन्द्र १७	
४	५६०१००४	मातृभूमि सामुदायिक सिकाइ केन्द्र ,हलवार ७	
५	५६०१००५	बिजौरी सामुदायिक सिकाइ केन्द्र,बिजौरी १८	
६	५६०१००६	उरहरि सामुदायिक सिकाइ केन्द्र उरहरी ११	
७	५६०१००७	प्रगतिशिल सामुदायिक सिकाइ केन्द्र फुलबारी १३	
८	५६०१००८	अकमी सामुदायिक सिकाइ केन्द्र डुरुवा १४	

घ) विश्वविद्यालय तथा क्याम्पसहरु

क्र.स	क्याम्पसको नाम	कैफियत
१	संस्कृत विश्वविद्यालय, बेलझुण्डी दाङ	विश्वविद्यालय

२	रासी बबइ क्याम्पस, तुलसीपुर	सामुदायिक क्याम्पस
३	जनता विद्यापिठ, बिजौरी	सामुदायिक क्याम्पस
४	ज्ञानदिप कलेज	निजि क्याम्पस
५	गोरखा मोडेल कलेज	निजि क्याम्पस
६	मेट्रो कलेज	सामुदायिक
७	Mid Western Academy and Research Institute (MARI)	निजि क्याम्पस

ड) प्राविधिक शिक्षालयहरू

क्र.स.	क्याम्पसको नाम	विषय
१	तुलसीपुर बहुप्राविधिक शिक्षालय	बाली विज्ञान, फुड एण्ड डेरी, इलेक्ट्रिकल एण्ड इलेक्ट्रोनिकस, मेकानिकल इन्जिनियरिङ, बन विज्ञान, फार्मेशी
२	माध्यमिक विद्यालय तुलसीपुर सेन्टर	सूचना तथा प्रविधि इन्जिनियरिङ र सर्वे इन्जिनियरिङ
३	गुरुजुर मा वि रक्षाचौर	बाली विज्ञान
४	जनकल्याण मा वि दुधरास	सिभिल इन्जिनियरिङ

५	मा वि अञ्चारा	बन विज्ञान, सिभिल इन्जिनियरिङ
६	अमर मा वि उरहरी	पशु विज्ञान
७	शहिद स्मृति आवासिय विद्यालय, बनकट्टी	सिभिल इन्जिनियरिङ
८	जनता संस्कृत मा वि विजौरी	बाली विज्ञान
९	जनश्रम मा वि खाद्रे	सर्वे इन्जिनियरिङ

३ विद्यार्थी विवरण

क) शैक्षिक सत्र २०८० को सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूको विवरण

School Year : 2080						
School Details			Total			
S.N.	Code	Name	Girls	Boys	Others	Total
1	560030001	Aa Vi Beljhundi	110	76		186
2	560030002	Ganesh Pra V Tinukhola	28	29		57
3	560030003	Janata Pra V Barleni	7	3		10
4	560030004	Jana Kalyan Ma V Dudharas	478	440		918

5	560030005	Ma V Bhitriskram	113	107		220
6	560030006	Suvakoti Pra V Manikapur	47	42		89
7	560030007	Janata Sanskrit Ma V Bijauri	348	340		688
8	560030008	Nawa Jagaran Ma V Kutechaur	177	142		319
9	560030009	Netra Lal Pra V Akkasi	28	18		46
10	560030013	Sirjansil Pra V Hemantapur	5	10		15
11	560030018	Malika Pra Vi Bhitriskram	19	18		37
12	560080001	Bal Chetana Aa. Vi. Dhamakapur	77	68		145
13	560080002	Bal Miteri Ma V Bhojpur	399	317		716
14	560080003	Kisan Pra V Akamimatera	63	71		134
15	560080004	Aa Vi Kothari	129	140		269
16	560080005	Aadharbhuta school Lohadabara	120	116		236
17	560080006	Ratri Pra Vi Daljitpur	6	8		14

18	560080007	Bal Jana Kalyan Pra V Pahelpar	40	43		83
19	560080008	Namuna Pra V Gothuwa	52	42		94
20	560080010	Bal Bikash Pra V Luhadabara	10	6		16
21	560080013	Maheshwori Pra V Pahaduwa	21	31		52
22	560130001	Ma V Kalakhola	480	381		861
23	560130003	Janashram Secondary School Khadre	408	383		791
24	560130004	Deep Jyoti Aa.Vi Ghoraneti	71	59		130
25	560130005	Banahari Pra V Banahari	10	11		21
26	560130006	Siddheshwori Pra V Mulkot	16	15		31
27	560130007	Pra V Halawar	8	11		19
28	560130008	Pra V Khumkhani	10	14		24
29	560130009	Jana Jyoti Pra V Lamidamar	3	5		8
30	560220001	Laxmi Ma Vi Laxmipur	190	155		345
31	560220002	Saraswoti Pra V Majagaun	73	79		152

32	560220003	Janata Pra V Majgai	26	13		39
33	560220004	Pra V Bankatta	14	7		21
34	560220005	Dipendra Ma V Manpur	236	208		444
35	560220010	Netra Jyoti Pra V Bhelahi	5	6		11
36	560220012	Pra V Kankate	9	4		13
37	560220016	Sahid Smriti Awasiya Secondary School	229	281		510
38	560250001	Ma Vi Balapur	205	185		390
39	560250002	Bhadra Kali Pra V Kuirepani	27	35		62
40	560250003	Srijanshil Adharbhut Vidyalaya Chhote	108	109		217
41	560250004	Dharapani Pra V Damargaun	40	36		76
42	560250006	Birendra Ma Vi Bhyudarsunpur	319	239		558
43	560250008	Bal Primary School Kumalgaun	42	44		86
44	560250009	Bal Pra V Abidara	5	11		16

45	560250010	Jana Chetana Pra V Gairasuire	13	10		23
46	560250016	Ratannath Pra V Potali	38	34		72
47	560250017	Balsangini Pra V Ghorbanda	8	12		20
48	560260001	Pra V Bakhariya	42	47		89
49	560260002	Aabi Barahakhuti	79	74		153
50	560260003	Jana Jyoti Ma V Tuhiraniyapur	131	133		264
51	560260004	Ambeshori Ma V Ambapur	222	177		399
52	560380002	Pashupati Ma V Haripauri	294	197		491
53	560380003	Pra V Gaurigaun	28	26		54
54	560380005	Pashupati Pra V Raikhaliyan	5	5		10
55	560380006	Jana Jagriti Ma V Patubangaun	137	109		246
56	560380008	Jana Mukhi Pra V Tarigain	38	49		87
57	560400001	Mahendra Ma Vi Tulsipur	542	458	1	1001
58	560400002	Ma. Vi. Doghare	267	171		438

59	560400003	Gurujajur Ma V Rakshyachaur	1426	1254		2680
60	560400004	Pra V Kalle Ramrikot	25	25		50
61	560400005	Bhagawati Pra V Dadakutti	59	38		97
62	560400007	Saraswoti Ma VI Damargaun	152	141		293
63	560400008	Pra V Motipur	29	25		54
64	560400009	Ma V Ashwara	539	444		983
65	560400010	Aa.Vi. Ranagaun	72	83		155
66	560400011	Janata Aa V Harneti	50	71		121
67	560400012	Ma Vi Tulsipur Center	1141	1095		2236
68	560400013	Bal Kalyan Pra V Dadapatu	55	42		97
69	560400014	Pra V Shreingai	13	12		25
70	560400015	Pra V Thapapani	24	26		50
71	560400016	Shree Saraswati Chautara Secondary School	120	122		242
72	560400017	MA.V Pratapkot Ambas	109	115		224

73	560400018	Bageshwori Pra V Bhatte	10	3		13
74	560400019	Gyan Jyoti Aa V Sundarnagar	191	211		402
75	560400035	Sahid Smriti Pra V Tikari	29	29		58
76	560400055	Fajjane Mustafa Pra Vi Tulsipur	12	14		26
77	560400060	Janashramik Pra V Gairapatu	80	77		157
78	560400072	Mahendra Open School	27	20		47
79	560410001	Pra V Peergaun	20	21		41
80	560410002	Jana Kalyan Pra V Kwangi	31	21		52
81	560410004	Adharbhut Vidyalayan Kataha	67	84		151
82	560410006	Sukreshwori Pra V Sukaura	9	7		16
83	560410009	Shanti Secondary School Nawalpur	147	136		283
84	560410010	Amar Ma V Urahari	419	360		779
		Total	11511	10336	1	21848

ख) संस्थागत विद्यालयहरूको विद्यालयगत विद्यार्थी संख्या २०८०

School Year : 2080						
School Details			Total			
S.N.	Code	Name	Girls	Boys	Others	Total
1	560030010	Srijana Balvatika Ebs	277	356		633
2	560030011	Little Flower Ebs	466	468		934
3	560030012	Bal Amrit Ebs Dudharas	330	390		720
4	560030014	New Star Ebs Bijauri Dang	280	303		583
5	560030017	Himchuli Ebs Satkule	100	120		220
6	560030020	Laxmi Secondary English Boarding School	126	149		275
7	560030021	Himalaya Ebs Hemantpur Dang	145	192		337
8	560030022	Jana Namuna Ebs	195	221		416
9	560030023	Amrit Academy School	331	354		685
10	560080011	Shining Sun Beam Education	116	175		291
11	560080016	Muna English Boarding School	183	247		430
12	560080017	Lokpriya Bal Bikash Academy	102	101		203
13	560130002	Amar Ebs	468	670	1	1139
14	560130010	Gyan Jyoti Public School	321	520		841
15	560130011	Bal Sahara Ebs	253	311		564

16	560220007	Forty Nine Ebs	292	384		676
17	560220008	Deep Ebs	274	341		615
18	560220009	Children Heaven Ebs	265	292		557
19	560220018	Educational Flower Academy	4	7		11
20	560250005	Sanskar Pathshala Dang	221	320		541
21	560250007	Chandra Jyoti Ebs	140	195		335
22	560250011	P and K Pathshala	248	250		498
23	560250012	Gyanodaya School	138	138		276
24	560250013	Jana Priya Ebs	241	305		546
25	560260006	New Mini Valley Ebs	71	104		175
26	560380004	Galaxy English School	174	191		365
27	560380007	Namuna Ebs	162	177		339
28	560380016	Shree Modern Technical Future English School	45	62		107
29	560400006	Rapti Bal Academy Gaidahar	233	318		551
30	560400020	Dang Valley Ebs	194	251		445
31	560400021	Tridev Ebs	195	298		493
32	560400025	Great Araniko English Secondary School	675	707		1382
33	560400026	Saraswati English Medium School	111	141		252
34	560400028	Adarsh Academy English Medium School	164	192		356
35	560400029	Lakshya Academy	174	252		426

36	560400031	Little Heaven Secondary School	268	290		558
37	560400032	Ideal Ebs	415	554		969
38	560400033	Rapti Vidya Mandir Ma V Dang	120	174		294
39	560400034	Tulsi Boarding Secondary School	846	1219		2065
40	560400037	Hamro Pahunch Secondary School	257	311		568
41	560400039	Sanskar Pathshala	29	41		70
42	560400041	Himal Academy Dang	930	1265	1	2196
43	560400046	Jeevan Jyoti English Model Biddyasharm	155	229		384
44	560400052	Shantideep Ebs	311	368		679
45	560400053	Valley Star Ebs Tulsipur	140	169		309
46	560400054	Shishu Niketan Ebs Ashwara	51	56		107
47	560400056	Sharada Sisne Ebs	151	177		328
48	560400057	Jeevan Premi Educare Academy	365	412		777
49	560400058	United Academy	133	174		307
50	560400059	Sharada Viddhya Mandir	145	172		317
51	560400061	Gorkha Secondary School	1160	1511	2	2673
52	560400064	Shikha Ebs	116	129		245
53	560400065	Marigold English Boarding School	346	429		775
54	560400066	Divine Temple Academy	479	630		1109
55	560400067	Gyan Jyoti Secondary School	1270	1500		2770
56	560400068	Parijat English School	208	264		472

57	560400069	Sagarmatha Balbatika English School	144	178		322
58	560400070	Sadhana Pathashala	215	281		496
59	560400071	Divya Kunj Academy	219	248		467
60	560400073	Saptarangi Ebs	210	308		518
61	560400075	New Ratnashila Ebs	123	139		262
62	560410003	New Shanti Ebs	157	166		323
63	560410007	Chandrodaya Vidya Kunj	346	380		726
64	560410008	Divya Jyoti Ebs	385	417		802
65	560410018	Dangisaran Viddhyakunj	137	175	1	313
		Total	17545	21868	5	39418

श्रोत: IEMIS 2080

घ) तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण २०८०

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय			संस्थागत विद्यालय			
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	अन्य	जम्मा
१	बालविकास	९९३	१०१०	२००३	३३०८	४३४४		७६५२
२	कक्षा १-५	३४५९	३४१७	६८७६	६८०२	८५२२		१५३२४
३	कक्षा ६-८	३०१९	२८२३	५८४२	३२८०	४३३६		७६१६

४	कक्षा ९-१०	२४०१	२०२५	४४२७	१८२६	२२४२		४०६८
५	कक्षा ११-१२	१७०८	११३१	२८३९	२३२९	२४२४		४७५३
	जम्मा	११५८०	१०४०६	२१९८६	१७५४५	२१८६८	५	३९४१८

श्रोत: IEMIS 2080

३.४ शिक्षक विवरण

क) शैक्षिक सत्र २०८० को सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुको विवरण

मावि ११-१२	मा वि ९-१०	नि मा वि ६-८	प्रा वि १-५	प्राविधिक धार शिक्षक	संघीय अनुदान	नगर अनुदान	बालविकास शिक्षक	विद्यालय सहायक कर्मचारी	कार्यालय सहयोगी	जम्मा
१९	७६	१००	३७५	९	२३	१८	१४३	२०	८२	८८०

ख) शैक्षिक सत्र २०८० को संस्थागत विद्यालयका शिक्षकहरुको विवरण

शिक्षकको कार्यरत तह	बालविकास	कक्षा १-५	कक्षा ६-८	कक्षा ९-१०	कक्षा ११-१२
महिला	२२४	३५९	११८	५७	२

पुरुष	१०	१२०	१८५	२९६	४१
-------	----	-----	-----	-----	----

श्रोत: IEMIS 2080

सहजै देखिने भर्नादर			कक्षा १ मा नयाँ भर्नादर					
छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा		छात्र	जम्मा
85.5	108.7	96.9	1870	2131	4001		99.5	98.7
83.5	85.4	84.5	1870	2131	4001		99.5	98.7
89.9	100.7	95.5	1870	2131	4001		99.5	98.7
90.8	98.6	94.9	1870	2131	4001	97.8	99.5	98.7

श्रोत: Flash I 2079 (2022/23)

क्र.स.	स्वास्थ्य सेवा क्षेत्र	एकाई	आ.व.२०७९/८०	आ.व. २०८०/८१ चैत्र मसान्तसम्म
१	Organisation unit	प्रतिशत	118.7	72.8
२	Data / Period	प्रतिशत	80.4	79.2
३	पहिलो पटकको गर्भ जांच प्रतिशत	प्रतिशत	1.7	2.5
४	सामान्य संस्थागत सुत्केरी	प्रतिशत	17.9	18.3
५	(vacuum or forceps) भ्याकुम सुत्केरी	प्रतिशत	104	66.4
६	शल्यक्रिया द्वारा सुत्केरी	प्रतिशत	21.4	22.4
७	२४ घण्टा भित्र सुत्केरी जांच	प्रतिशत	102.2	102.5
८	protocol अनुसार ४ पटक सुत्केरी जांच	प्रतिशत	36.5	42.1
९	प्रसुती भएको ४५ दिन सम्म iron folic acid प्राप्त गरेको	प्रतिशत	101.2	102
१०	protocol अनुसार ८ पटक गर्भ जांच	प्रतिशत	15.6	13.7
११	सुत्केरी आमालाई vitamin A बितरण गरेको	संख्या	19	19
१२	आपतकालीन प्रसुती सेवा प्रदान	संख्या	15	2
१३	रक्तश्राव भएका प्रसुती महिलाको उपचार गरेको संख्या	संख्या	8	2
१४	Ectopic pregnancy कुठाउँको गर्भको उपचार गरेको संख्या	प्रतिशत	21	13
१५	prolonged/ obstructed labor लामो व्यथा लागेको महिलाको उपचार गरेको संख्या	प्रतिशत	67.8	45
१६	साल ननिस्किएको महिलाको उपचार गरेको संख्या	प्रतिशत	12	17
१७	180 दिन Iron Folic Acid पाएका गर्भवती महिलाको प्रतिशत	प्रतिशत	41.9	28.7
१८	जटिल अवस्थाको गर्भपतनको उपचार संख्या	प्रतिशत	10.1	9.6
१९	जटिल प्रसुती पछि रेफर गरिएको प्रतिशत	प्रतिशत	2.5	6.3

२०	newborns with low birth weight (<2.5KG) कम जन्म तौल	प्रतिशत	98.8	99
२१	preterm birth अबधि नपुगी जन्मिएको	प्रतिशत	109.7	69.4
२२	जन्मिने बितिकै नाभिमलम लगाएको	प्रतिशत	103	66
२३	गर्भवतीलाइ जुकाको औसधि खुवाएको	प्रतिशत	21.4	21.8
२४	जन्मिएको २४ घण्टाभित्र नव शिसु जांच गरिएको	प्रतिशत	0.83	0.49
२५	protocol अनुसार नवशिसु जांच गरिएको	प्रतिशत	0.14	0.15
२६	% of still births मृत जन्म	प्रतिशत	73.1	63.1
२७	% of neonatal mortality (health facility) नव शिसु मृत्युदर स्वास्थ्य संस्था	प्रतिशत	80.5	50
२८	गर्भपतन पश्चात परिवार नियोजन साधन प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	64.9	1.4
२९	protocol अनुसार गर्भ जांच	प्रतिशत	103.9	66.7
३०	गर्भवस्थामा १८० चक्री क्याल्सियम खाने संख्या	प्रतिशत	15	14.9
३१	% of institutional deliveries संस्थागत सुत्केरी	प्रतिशत	102.1	37.1
३२	% of deliveries below 20 years of age among total institutional deliveries २० वर्ष मुनि स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने संख्या	प्रतिशत	85.4	59.7
३३	% of births attended by a skilled birth attendant (SBA trained ANMs) तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कर्मी द्वारा सुत्केरी हुने संख्या	प्रतिशत	198.3	127.9
३४	protocol अनुसार ४ पटक गर्भ जांच (4th, 6th, 8th and 9th month/16, 20-24, 32 and 36 Weeks)	प्रतिशत	198.9	128.5
३५	Case notification rate (All forms of TB cases - New and Relapse)	प्रतिशत	0.74	0.53
३६	Case notification rate (all forms of TB cases)	प्रतिशत	1.5	4.3
३७	Loss to follow up rate (%)	प्रतिशत	97.1	95.2

३८	TB Case Fatality Rate (%) टीबी रोगको मृत्युदर	प्रतिशत	4.1	6.2
३९	Treatment Success Rate टीबी रोगको उपचार सफलता दर	प्रतिशत	94.3	90.8
४०	Slide Positivity Rate of TB	संख्या	1840	1529
४१	TB Cases documented as HIV Status Known (%)	संख्या	140	120
४२	animal bites जनावर को टोकाई संख्या	संख्या	१५८	6
४३	snake bites सर्पदंस	प्रतिशत	4.7	1.4
४४	Dengue cases डेंगु विरामी	प्रतिशत	0.54	1.2
४५	Incidence of Scrub Typhus cases per 10,000 स्क्रबटाइस	प्रतिशत	0	0
४६	New case detection rate of leprosy नयाँ कुष्ठरोगी	प्रतिशत	0	0
४७	Malaria test positivity rate /slide positivity rate औलो परिक्षण पोजेटिभ दर	प्रतिशत	0	0
४८	Percentage of new leprosy cases presenting with a grade-2-disability	संख्या	8807	8405
४९	Rate of grade-2-disability (G2D) among new cases detected	संख्या	3972	4854
५०	Total NCDs (New and Follow up) नसर्ने रोगीको संख्या	संख्या	1173	1212
५१	No of Hypertension (NCD) उच्चरक्तचाप	संख्या	811	836
५२	No of Diabetes (NCD) मधुमेह	संख्या	1048	835
५३	No of COPD (NCD) दिर्घ स्वास प्रस्वास रोग	संख्या	20	207
५४	No of Asthma (NCD) दम	संख्या	6	2
५५	No of Chronic Kidney Disease (CKD) (NCD) दिर्घ मृगौला रोगी	संख्या	28	52
५६	No of Rheumatic Heart Disease (RHD) (NCD)	संख्या	0	9
५७	No of Stroke cases (NCD) मस्तिस्क पक्षाघात	संख्या	4	9
५८	No of Heart Attacks cases (NCD) हृदय घात	प्रतिशत	1.2	0.84
५९	No of Sickle cell diseases and other haemoglobinopathies	संख्या	6	6

	cases (NCD) सिकल सेल नयाँ बिरामी			
६०	Percentage of control cases for hypertension and diabetes नियन्त्रणमा रहेको दर	संख्या	1	25
६१	No of Depression cases उदासिनता	संख्या	2	11
६२	No of Suicide Attempt आत्महत्या प्रयास	संख्या	0	1
६३	No of Epilepsy छारेरोग	संख्या	30	67
६४	No of Psychosis कडा मासिक रोग	प्रतिशत	0.31	0.83
६५	Alcohol Use Disorder मादक पदार्थ दुर्व्यसनी	संख्या	1140	1332
६६	Ratio of mental health cases retention at health facility	संख्या	906	902
६७	No. of cases of Road Traffic Injuries (RTI) सडक दुर्घटना	संख्या	96	146
६८	No. of cases of Fall injury चोटपटक लाग्नु	संख्या	1	2
६९	No. of cases of Burn injury पोलाई	संख्या	324	596
७०	No. of cases of Drowning पानीमा डुब्नु	प्रतिशत	18.2	25.9
७१	No. of cases of Bites टोकाई	प्रतिशत	4	4.9
७२	Bed occupancy rate बेड प्रयोग संख्या दर	प्रतिशत	90.7	72.7
७३	Hospital bed turnover rate बेड प्रयोग छोड्ने दर	प्रतिशत	0	0.15
७४	Bed turnover interval बेड खालि भएको दर	प्रतिशत	0.31	0.25
७५	% of death by caused of RTI सडक दुर्घटना बाट मृत्यु हुने दर	प्रतिशत	101.2	74.5
७६	Hospital death rate अस्पतालमा मृत्युहुने दर	प्रतिशत	192.6	134.3
७७	Average number of radiographic images per day सरदर दैनिक प्रति रेडियो ग्राफर मार्फत सेवा दिएको संख्या	प्रतिशत	2.9	2.2
७८	Average number of laboratory tests per day at hospitals	प्रतिशत	7.5	4.9

	अस्पताल प्रति प्रयोगशाला जांच गरिएको संख्या			
७९	Percentage of patients who were referred in रिफर गरिएको दर	प्रतिशत	0.68	0.67
८०	% population utilizing inpatient services at hospitals अस्पतालमा भर्ना सेवा दिएको जम्मा जन संख्याको %	प्रतिशत	3.3	3.3
८१	Inpatient sex ratio भर्ना लैंगिक अनुपात	प्रतिशत	1.4	1.6
८२	% of inpatients who were referred out रेफर भएको भर्ना बिरामी दर	प्रतिशत	11.2	9.1
८३	Average length of stay in hospital अस्पताल भर्ना अबधि सरदर	प्रतिशत	16.3	16
८४	% of population utilising emergency services at hospitals (Number at facility level and % at national level) आपतकालीन सेवा प्रयोग	प्रतिशत	4.8	2.7
८५	Contraceptive prevalence rate (unadjusted) among women of reproductive age (WRA) परिवार नियोजन साधन प्रयोगकर्ता दर	प्रतिशत	0.66	3.9
८६	% of modern contraceptives new acceptors among WRA आधुनिक साधन नयाँप्रयोग कर्ता दर	प्रतिशत	4.8	2.7
८७	% of postpartum mothers using a modern contraceptive method सुत्केरी पछि प्.नि .साधन प्रयोग दर	प्रतिशत	658.3	116.7
८८	% of women tested positive for cervical cancer	प्रतिशत	0	0
८९	plevic organ prolapse आइ खस्ने महिलाको संख्या	प्रतिशत	17	19
९०	Number of women with obstructive fistula (Suspected)	प्रतिशत	127.4	95.3
९१	Average number of clients served per PHC outreach clinic गाउँघर क्लिनिक बाट सेवा दिएको सरदर संख्या	प्रतिशत	116.6	87.6
९२	जन्मेको १ वर्ष भित्र BCG खोप पाएको दर	प्रतिशत	113.8	85.6

९३	जन्मेको ६ हसामा खोप DPT-HepB-Hib1 प्रतिशत	प्रतिशत	106.7	89.4
९४	जन्मिएको १४ हसामा DPT-HepB-Hib3 खोप पाएको	प्रतिशत	105.6	90.2
९५	९ महिनामा measles/rubella 1 खोप पाएको संख्या	प्रतिशत	95.1	89.8
९६	12 महिनामा JE खोप पाएको	प्रतिशत	95.3	89.9
९७	१५ महिनामा measles/rubella 2 खोप पाएको	प्रतिशत	१००	85.5
९८	15 महिनामा TCV खोप पाएको	प्रतिशत	80.2	47.5
९९	fully immunized as per NIP schedule खोपको मात्रा पुरा गरेको	प्रतिशत	116.6	87.7
१००	TD खोप पुरा मात्रा लगाउने गर्भवती (TD2 and TD2+)	प्रतिशत	2.4	2.3
१०१	Rota vaccine 1 लगाउने	प्रतिशत	18.1	-0.75
१०२	DPT-HepB-Hib dropout rate (DPT-HepB-Hib 1 vs 3)	प्रतिशत	8.2	-1.7
१०३	DPT-HepB-Hib1 vs MR2 dropout rate	प्रतिशत	10.5	1.3
१०४	PCV dropout rate (PCV1 vs PCV3)	प्रतिशत	68	79.9
१०५	Measles/Rubella dropout rate	संख्या	9745	11238
१०६	सरसफाई सेशन संचालन क्लिनिक	प्रतिशत	114.6	84.5
१०७	Number of mothers/guardians participated in hygiene promotion session	प्रतिशत	14.6	0.59
१०८	% of 1 year children immunized with rota 2	प्रतिशत	6	0.59
१०९	Acute encephalitis syndrome (AES) rate per 100,000 population	प्रतिशत	0	0.38
११०	Measles incidence rate per 100,000 population	प्रतिशत	49.9	33
१११	Neonatal tetanus rate per 1000 live births	प्रतिशत	0	0
११२	Diarrhoea incidence rate among children under five years	प्रतिशत	31.8	22.9
११३	ARI mortality rate among children under five years (per 1000) स्वास प्रस्वास बाट मर्ने दर	प्रतिशत	0	0

११४	% of infants aged 0-2 months with Possible Severe Bacterial Infection (PSBI)	प्रतिशत	0	0
११५	Diarrhoea mortality rate among children under five years (per 1000)	प्रतिशत	157.7	144.4
११६	Diarrhoea case fatality rate among children under five years (per 1000)	प्रतिशत	26	19
११७	ARI incidence rate among children under five years (per 1000)	प्रतिशत	162.9	130.8
११८	Incidence of pneumonia among children under five years (per 1000)	प्रतिशत	103.7	72.1
१२०	Incidence of children under five years with ARI suffering pneumonia	प्रतिशत	32.8	52.1
१२१	% of children aged 0-11 months newly registered for growth monitoring	प्रतिशत	31.4	0
१२२	बिद्यालय किशोरी आइरन १३ हसा सम्म खुवाएको	प्रतिशत	77.7	93.3
१२३	बिद्यालय किशोरी आइरन २६ हसा सम्म खुवाएको	संख्या	25	23
१२४	% of children aged 6-59 months screened for malnutrition by FCHV	प्रतिशत	78.3	78.6
१२५	Number of SAM cases (6-59 months) admitted at outpatient therapeutic centers (OTC) अति शिघ्र कुपोषित बच्चा भर्ना	प्रतिशत	0	0
१२६	% of SAM cases (6-59 months) recovered (अति शिघ्र कुपोषित बच्चा निको हुने दर)	प्रतिशत	0	10.7
१२७	% of SAM cases (6-59 months) admitted at OTCs who died	संख्या	60	4
१२८	% of SAM cases (6-59 months) admitted at OTCs who defaulted	प्रतिशत	67.6	100
१२९	Number of MAM cases (6-59 months) admitted at outpatient therapeutic centers (OTCs)	प्रतिशत	31	14.9
१३०	% of MAM cases (6-59 months) recovered मध्यम शिघ्र कुपोषण निको हुने दर	प्रतिशत	0	0
१३१	% of children aged 12-23 months newly registered for growth monitoring	प्रतिशत	0	0
१३२	% of MAM cases (6-59 months) admitted at OTCs who died	प्रतिशत	3.2	4.6

१३३	% of MAM cases (6-59 months) admitted at OTCs who defaulted	प्रतिशत	987	4479
१३४	Average number of visits among children aged 0-23 months registered for growth monitoring औसत तौल लिएको पटक	प्रतिशत	2.7	2.3
१३५	Number of students in grade 1-12 who received anthelmintic	प्रतिशत	41.4	57.8
१३६	% of children aged 0-23 months registered and visited for growth monitoring who were underweight कम तौल कुपोषित बच्चा	प्रतिशत		86
१३७	जन्मेको ६ महिना सम्म स्तनपान मात्र गराएको	प्रतिशत	१०२.५	१०९.२
१३८	जन्मेको ६ -८ महिना सम्म स्तनपान संगै थप खाना सुरुवात गराएको	प्रतिशत	११२.९	१०४
१४१	6-59 महिनाका बालबालिकालाई vitamin A खुवाएको	प्रतिशत	67.4	43.8
१४२	12-59 महिनाका बालबालिकालाई जुकाको औसधि खुवाएको	प्रतिशत	0.05	0.04
१४३	Percentage of children aged 0-23 months registered for growth monitoring	प्रतिशत	99.8	99.7
१४४	Number of people newly infected with HIV in the reporting period per 1000 uninfected population	प्रतिशत	94.6	89.2
१४५	% of PLHIV on ART among alive PLHIV	प्रतिशत	100	100
१४६	% of PLHIV on ART with viral load suppressed among PLHIV on ART	प्रतिशत	0	11.1
१४७	% of people newly enrolled in HIV care who had their TB status assessed and recorded during their last visit	प्रतिशत	112.6	92.6
१४८	% of newly enrolled PLHIV on ART who diagnosed with TB	प्रतिशत	48.9	74.8
१४९	Percentage of pregnant women with known HIV status	प्रतिशत	0.22	0.04
१५०	गर्भवती महिलामा यौन जन्य रोगको परिक्षण	प्रतिशत	100	100
१५१	गर्भवती महिलामा यौन जन्य रोगको पोजेटिभ	प्रतिशत	751.5	424.3

१५२	गर्भवती महिलामा यौन जन्य रोगको पोजेटिभहरूको उपचार	संख्या	138667	71994
१५३	Number of OPD New Visits per 1000	संख्या	82586	41872
१५४	Total New OPD Visits	संख्या	56081	30122
१५५	Total New OPD Visits Female	संख्या	0	0
१५६	Total New OPD Visits Male	संख्या	2478	1571
१५७	ANC 1st visit Total	संख्या	1	2
१५८	ANC 4th visit Total	संख्या	2964	976
१५९	Home Deliveries Total	प्रतिशत	२३२	११९
१६०	Institutional Deliveries Total	प्रतिशत	8.7	3.7
१६१	Maternal mortality ratio per 100,000 live births	प्रतिशत	106.2	68.3
१६२	Met need for emergency obstetric care	प्रतिशत	106.2	68.4
१६३	Percentage of postpartum women who received Vitamin A supplementation	संख्या	1342	1005
१६४	Percentage of postpartum women who received a 45 day supply of IFA	संख्या	541	321
१६५	Total Abortion service received	संख्या	0	0
१६६	Total C/S Delivery	संख्या	3017	1756
१६७	Total CAC Services	संख्या	3017	1755
१६८	Total Delivery	संख्या	७	2
१६९	Total Institutional Delivery(new)	संख्या	6	4
१७०	Total Maternal Deaths	संख्या	2426	1391
१७१	Total Neonatal Deaths	संख्या	0	0
१७२	Total Normal delivery	संख्या	50	44
१७३	Total PAC services	संख्या	६४४२	११३८५
१७४	Total vacuum/forceps delivery	संख्या	३४०८	६०३१

१७५	जम्मा बिमित	संख्या	३०३४	५३५४
१७६	जम्मा बिमित महिला	संख्या	२१४१	१९६०
१७७	जम्मा बिमित पुरुष	जना	६१	५३
१७८	जम्मा बिमित जेष्ठ नागरिक	जना	२८	३२
१७९	आत्महत्या जम्मा	जना	३३	३१
१८०	आत्महत्या महिला	जना	४	८
१८१	आत्महत्या पुरुष	जना	५५	३३
१८२	बाल बालिका	जना	८१	८४
१८३	बिपन्न दिर्घ रोग सिफारिस मुटु रोग	जना	३५	१९
१८४	क्यान्सर	जना	०	१
१८५	मृगौला	जना	०	८
१८६	पार्किन्सस	जना	३	१
१८७	अल्जाइमर	जना	५	०
१८८	हेडइन्जुरी	जना	२२	१२
१८९	स्पाईनल इन्जुरी	जना	२९५	४७०
१९०	सिकलसेल %एनिमिया	जना	१४५०४१	
१९१	निशुल्क मोतियाबिन्दु शल्यक्रिया सिफारिस	प्रतिशत	९९.६०%	१०२.६
१९२	हात्तीपाइले रोग विरुद्धको आम औसधि सेवन	जना	८४६	९०६
१९३	दादुरा रुबेला खोप अभियानको प्रगती	जना	१६६२	१२३३
१९४	प्रति मस्वासे जनसख्या	जना	९१	९०
१९५	प्रति स्वास्थ्यकर्मी स्वास्थ्य सेवा प्रदान	जना	५३०	४००
१९६	अनुमानित गर्भवती प्रति दक्ष प्रशुतीकर्मी	जन	९२२६६	९२२६६
१९७	अनुमानित गर्भवती प्रति वर्थिग सेन्टर	जना	२६३६२	२६३६२

१९८	प्रति सरकारी अस्पताल जनसंख्या	जना	१११८	१११५
१९९	प्रति अस्पताल/नर्सिङहोम निजि सबै	जना	९६६	९६३
२००	प्रति बेड अस्पताल शैया जनसंख्या सरकारी	प्रतिशत	६.४६	६.१२
२०१	प्रति बेड अस्पताल शैया जनसंख्या निजि	प्रतिशत	९०.	११
२०२	स्वास्थ्यमा कुल बजेट लगानी	प्रतिशत	६५.	८५
२०३	कुल बजेट खर्च संघिय भौतिक	प्रतिशत	८७.	४५
२०४	कुल बजेट खर्च संघिय वित्तीय	प्रतिशत	६१.	३७
२०५	कुल बजेट खर्च स्थानीय भौतिक	प्रति महिला	२.१	२.१
२०६	कुल बजेट खर्च स्थानीय वित्तीय	प्रति व्यक्ति	७१	७१
	कुल प्रजनन दर			

समुदायिक विद्यालयको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात

कक्षा /तह	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक संख्या	शिक्षक अनुपात	विद्यार्थी	कैफियत
बालविकास	२००३	१४३	१४		
आधारभुत तह कक्षा १-५	६८७६	३७५	१८		
आधारभुत तह कक्षा ६-८	५८४२	१११	५२		
माध्यमिक तह कक्षा ९-१०	४४२७	१०८	४१		
माध्यमिक तह कक्षा ११-१२	२८३९	२५	११४		

पालिकामा रहेका लक्षित वर्ग सम्बन्धित सञ्जालहरुको विवरण

- ✓ ज्येष्ठ नागरिकहरुको नगर सञ्जाल १ वटा
- ✓ ज्येष्ठ नागरिकहरुको वडा सञ्जाल १९ वटा
- ✓ बालबालिकाहरुको नगर सञ्जाल १ वटा
- ✓ अपांगता भएका व्यक्तिहरुको नगर सञ्जाल १ वटा
- ✓ अपांगता भएका व्यक्तिहरुको वडा सञ्जाल १९ वटा

२.७ उपमेयर महिला सुरक्षा आवास गृहको संरक्षणमा आएका प्रभावित महिलाहरुको विवरण

प्रभावितहरुको विवरण	आ.व. २०७६।०७७	आ.व. २०७७।०७८	आ.व. २०७८।०७९	आ.व. २०७९।८०	२०८०।०८१ चैत्रसम्म	जम्मा
घरेलु हिंसा	१०	७	११	१०	७	३८
यौन हिंसा	२	२	४	९	४	१७
सामाजिक हिंसा	६	८	२	३	३	१९
अन्य हिंसा	३	५	६	१२	६	२६

जम्मा	२१	२२	२३	३४	२०	१००
प्रभावीतको जम्मा हाजीरी		५४७	१६९	२७९		

बालमैत्री सूचकमा हाम्रो अवस्था

सूचक संख्या (जम्मा वटा)	पूरा भएका सूचकको प्रतिशत	पूरा हुन बाँकि सूचकको प्रतिशत	कै.
बाल बचाउ १४ वटा	४३	५७	
बाल संरक्षण १० वटा	४०	६०	
बाल विकास ६ वटा	१७	८३	
बाल सहभागिता ६ वटा	५०	५०	
संस्थागत विकास १५ वटा	५३	४७	

सूचकृत टोल विकास संस्थाहरुको विवरण

वडा नं.	टोल विकास संस्थाको संख्या	कै.
१	२१	

୨	୧୮	
୩	୫୭	
୪	୪୮	
୫	୫୦	
୬	୬୩	
୭	୪୦	
୯	୪୨	
୧୦	୨୯	
୧୧	୪୫	
୧୨	୪୨	
୧୩	୨୫	
୧୪	୧	
୧୫	୮	

१६	७	
१७	२१	
१८	२६	
१९	२७	
जम्मा	६५०	

पूर्वाधार विकास तर्फ

पूर्वाधार विकास तर्फ			
पूर्वाधार निर्माणको अवस्था	इकाई	२०७९/०८०	२०८०/०८१ चैत्र मसान्त सम्म
ट्रयाक खोल्ने	मि	३७३०	३६७०
ग्राभेल	मि	३६९२०.	२७८१४
बेस	मि	१०.८	
कालोपत्रे	मि	१७.६८	५४३१
पि.सी.सी	मि	०	३१
आर.सी.सी	मि	५८५	७५
सडक मर्मत/खण्ड स्मिथ	मि	४६१५	२५००
तटबन्धन/नदी नियन्त्रण	तारजाली/गोटा	१३३	
बोरिड/बोरिड मर्मत	गोटा	१	१
भवन निर्माण		११	६
भवन मर्मत		१	०
विद्यालय भवन निर्माण		१५	२
विद्यालय भवन मर्मत		२	२
स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण		३	१
स्वास्थ्य चौकी भवन मर्मत		०	०
मठमन्दिर, भुयारथान, प्रतिक्षालय, बाटीका, पार्क, गुम्बा	गोटा	३६	८
तारवार			
पुल तथा कल्भर्ट	गोटा	९	५
पक्की नाला	कि.मि	५.४८	६.१
कृषि सडक			
सिंचाई कुलो निर्माणको अवस्था	मि	१०५२	३४२

घर नक्सा पास तर्फ

आ.व.	घर निर्माण ईजाजत पत्र	दोस्रो चरण ईजाजत पत्र	निर्माण सम्पन्न	अभिलेखिकरण	राजस्व संकलन (लाखमा)
२०७८/७९	१९४	२१८	१७७	४८५	१९०
२०७९/८०	१९१	१८८	१९९	६७७	२२६
२०८०/८१ चैत्र मसान्त सम्म	१५४	१५६	१५५	१०७	७०

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ

वन तथा वन क्षेत्रको विवरण

१. वनको संख्या (डिभिजन वन कार्यालय दाङ अन्तर्गतका ३७४ वटा सामुदायिक वन मध्ये)

सि.न.	सब डिभिजन	समुह संख्या
१	विजौरी	५२
२	तुलसीपुर	५५
	जम्मा	१०७

२.क्षेत्रफल (६२९८.९६४ हे., डिभिजन वन कार्यालय दाङ अन्तर्गतको २००७२५ हे.क्षे.मध्ये)

सि.न.	विवरण	क्षेत्रफल(प्रतिशतमा)	वन क्षेत्र	बुट्यान क्षेत्र
१	सामुदायिक वन	३९	१४५.८वर्ग कि.मी	३३.१६ वर्ग कि.मी
२	राष्ट्रिय वन	१०		
	जम्मा	४९		

३.प्रति हे.रुख,विरुवा संख्या

सि.न.	सव डिभिजन	विरुवा	लाथा	पोल	रुख	जम्मा
१	विजौरी	७३६९	३२०२	३४५	४२	१०९५९
२	तुलसीपुर	६०५१	२१००	५०९	४६	८७०६
	जम्मा	१३४२०	५३०२	८५४	८८	१९६६५

स्रोत :वार्षिक प्रतिवेदन,डिभिजन वन कार्यालय ,२०७७/०७८,०७८/०७९

फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	आ. व. २०७९/०८०	आ.व. ०८०/०८१ चैत्र मसान्त सम्म
१	गाडिको संख्या	६	८
२	प्रतिदिन फोहरमैलाको जम्मा उत्पादन	२५ टन	३० टन
३	कुहिने फोहरमैला	६ टन	६ टन
४	नकुहिने फोहरमैला	१९ टन	२४ टन
५	कुहिने फोहरमैलाबाट जैविक मल उत्पादन	० केजि (परिक्षण चरणमा रहेको)	४० केजी प्रतिदिन
६	मरेको चौपायको लाश व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ▶ मरेको मानिसको वेवारिसे लाश व्यवस्थापन - ३२ वटा ▶ गाई/गोरु - ४७५ ▶ कुकुर - ३८७ ▶ विरालो - १५ 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ मरेको मानिसको वेवारिसे लाश व्यवस्थापन - २४ वटा ▶ गाई/गोरु - ४६५ ▶ कुकुर - ३४६ ▶ विरालो - २६
७	गौशालामा पठाईएका गाई/गोरुको संख्या	३५०	४५०

सार्वजनिक सेवा तथा सुशासन

वडा कार्यालय

तुलसीपुर उपमहानगरपालिकामा हाल १९वटा वडा रहेका छन् वडाले ओगटेको क्षेत्रफलको आधारमा वडा नं ३ सबैभन्दा ठूलो छ भने वडा नं ५ सबैभन्दा सानो छ ।

सि नं	वडा नं	साविकको	क्षेत्रफल	प्रतिशत
१	१	पवननगर १ २ ३ ४	१९.८८	५.१७
२	२	पवननगर ५ ६ ७ ८ ९	१३.०५	३.२९
३	३	तुलसीपुर १ ७ २ १०	५५.६३	१४.४६
४	४	तुलसीपुर २ १ ६ २ १७	३६.३८	९.४६
५	५	तुलसीपुर ५	१.६२	०.४२
६	६	तुलसीपुर ६	७.५२	१.९६
७	७	तुलसीपुर ३ ४ २ १५	१२.४४	३.३१
८	८	तुलसीपुर ८ २ ११	१०.७३	२.७९
९	९	तुलसीपुर ९	५.९७	१.५५
१०	१०	तुलसीपुर १ ३ २ १४	१७.२६	४.४९
११	११	तुलसीपुर १ ९ २ २०	१७.२९	४.५
१२	१२	तुलसीपुर १ २ २ १८	१५.७७	४.१
१३	१३	फुलबारी १ २ ९	५२.३	१३.१६
१४	१४	डुरुवा २ ३ ८ ९	२०.५७	५.३४
१५	१५	डुरुवा १ ४ ५ ६ ७	१४.३२	३.७२
१६	१६	मानपुर २ ३ ४ ५ ६	१७.११	४.४५
१७	१७	मानपुर १ ७ ८ ९	१६.०७	४.१८
१८	१८	बिजौरी १ ३ ४ ५ ७	१६.२४	४.२२
१९	१९	बिजौरी २ ६ ८ ९	३४.२	८.८९
जम्मा			३८४.६५	१००.

कर्मचारीको प्रकार	एकाइ	आ. व २०७९ ८०	आ. व २०८० ८१
स्थायी कर्मचारी	संख्या	२१८	२०८
अस्थायी कर्मचारी	संख्या	९	९
करार कर्मचारी	संख्या	६१	५७
विभिन्न कार्यक्रम अन्तर्गत करार कर्मचारी	संख्या	२०	२०
स्वास्थ्य तर्फको करार कर्मचारी	संख्या	७२	७२
मेट्रो अस्पताल तर्फको करार	संख्या	१६	१५
ज्यालादारीमा कार्यरत	संख्या	५१	५०
जम्मा	संख्या	४४७	४३१

सेवा करारमा लिएको विवरण

सि.नं.	करारको प्रकार	पद		
१	करार सेवा	चिकित्सक	१	१
२	करार सेवा	इन्जिनियर	१	१
३	करार सेवा	सर्भेक्षक	१	१
४	करार सेवा	सब इन्जिनियर	५	४
५	करार सेवा	अ हे व	१३	१३
६	करार सेवा	अ न मी	१८	१७
७	करार सेवा	ल्याव असिस्टेन्ट	७	७
८	करार सेवा	अमिन	१	१
९	करार सेवा	कम्प्युटर अपरेटर	२	२
१०	करार सेवा	चालक	२०	१९
११	करार सेवा	हेल्पर	१२	१२
१२	करार सेवा	कार्यालय सहयोगी	६३	६३
१३	करार सेवा	स्वीपर	३२	३१
१४	करार सेवा	पलम्बर	१	१
१५	करार सेवा	माली	२	२
१६	जम्मा		१७९	

सूचक	एकाइ	२०७९ ०८०	२०८० ८१
अधिकृतस्तर	संख्या	९७	९१
सहायकस्तर	संख्या	१६२	१५९
सहयोगी श्रेणी बिहिन	संख्या	१८८	१८१
जम्मा	संख्या	४४७	४३१

किसिम	एकाइ		
प्रशासनिक	संख्या	१०७	१०१
प्राविधिक	संख्या	१५१	१४९
सहयोगी	संख्या	१८९	१८१
जम्मा	संख्या	४४७	४३१

भूमि सम्बन्धी विवरण

आ. व. २०८०/८१ को चैत्र मसान्तसम्म नापनक्शाडकन भएको जग्गाको विवरण

- ▶ जम्मा कित्ता संख्या १२६५
- ▶ भूमिहिन दलित परिवारसंख्या- ६२
- ▶ भूमिहीन सुकुम्बासी परिवार संख्या- १७३
- ▶ अव्यवस्थित वसोवासी परिवार संख्या- ६८५
- ▶ नाप नक्शा गरिएको जम्मा क्षेत्रफल- ७३४७७९.९८७ वर्ग मिटर

जग्गाको लगत संकलन विवरण

कुल निवेदन - १७८०७

भूमिहीन सुकुम्बासी- ३०७२

भूमिहीन दलित- २२६६

अव्यवस्थित वसोवासी- १२४५२

हालसम्म बनेका कानूनहरु

ऐन	४२ वटा + संशोधन ४
कार्यविधि	७३ वटा + संशोधन २
निर्देशिका	१८ वटा
नियमावली	६ वटा

मापदण्ड	६ वटा
नीति	५ वटा
रणनीति	१ वटा
कार्ययोजना	३ वटा
अन्य (योजना/मार्गदर्शन/सिद्धान्त)	५ वटा
जम्मा	१५९ वटा + संशोधन ६

न्यायिक समितिमा रहेका मुद्दाको अवस्था

आ.व.	दर्ता भएका विवाद	गत सालबाट जिम्मेवारी सरेको	यस वर्षका लागि जम्मा विवाद	मिलापत्र	इजलासबाट निर्णय	जिम्मेवारी सरेको/बाँकी
२०७४/०७५	६३	-	६३	३५	११	१७
२०७५/०७६	११८	१७	१३५	११५	१०	१०
२०७६/०७७	८४	१०	९४	४४	११	३९
२०७७/०७८	९९	३९	१३८	६८	२५	४५

୨୦୭୮/୦୭୧	୧୩୫	୪୫	୧୮୦	୭୪	୩୩	୭୩
୨୦୭୯/୦୮୦	୧୩୪	୭୩	୨୦୭	୭୧	୪୮	୮୮
୨୦୮୦/୦୮୧	୮୦	୮୮	୧୬୮	୫୮	୩୫	୭୫